

משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

סיכום הפעילות לשנת 2025

מרץ 2026

ניסן התשפ"ו

משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

סיכום הפעילות לשנת 2025

מרץ 2026

ניסן התשפ"ו

יובהר כי חוברת סיכום שנת 2025 הופקה לפני פרוץ מבצע שאגת הארי כך שפירוט בדבר פעילות המשרד במהלך המבצע לא נכלל בו.

עוד יצוין כי חוברת זו מציגה מידע כללי מתוך דוחות מבקר המדינה, דוחות נציבות תלונות הציבור, פרסומים רשמיים נוספים ופעילות שוטפת, שאין בו כדי לשמש תחליף לדוחות ולפרסומים הרשמיים והמלאים אשר הם הקובעים.

תוכן העניינים

מבוא

3

- 4 דבר מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור
- 5 חזון מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור
- 6 "מספרים מספרים" - סיכום שנת 2025

פעילותו של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור בעת מלחמת חרבות ברזל ובעת מבצע עם כלביא

7

- 8 דוחות מבקר המדינה שפורסמו בנושאי מלחמת חרבות ברזל
- 17 תוכנית ביקורת המדינה בנושאי מלחמת חרבות ברזל
- 19 פעילותו של נציבות תלונות הציבור בעת מבצע עם כלביא

אבני דרך מרכזיות בשנת 2025

23

- 24 גיוון בתחומי ביקורת המדינה
- 29 פעילותו של ביקורת המדינה בהתמודדות עם מצבי חירום לאומיים
- 31 פעילותו של ביקורת המדינה בקידום הטיפול באוכלוסיות מיוחדות הנגשת שירותי בירור התלונות למשרתי המילואים ולתושבים שחזרו לביתם בקווי העימות בצפון הארץ וביישובי עוטף עזה
- 33 ניבוס דוח מיוחד של נציבות תלונות הציבור בנושא ארנונה
- 34

אפקטיביות הפעילות של ביקורת המדינה ובירור התלונות - דוגמאות משנת 2025

35

- 36 ביקורת המדינה מניעה לפעולה - דוגמאות נבחרות מפעילות הביקורת
- 41 נציבות תלונות הציבור מניעה לפעולה - דוגמאות נבחרות מבירור תלונות

מגמות וכיווני עשייה מרכזיים לשנת 2026

45

- 46 קידום ביקורות בנושאי מלחמת חרבות ברזל ובנושאים משיקים בחירום הטמעה של כלים חדשניים וכלי בינה מלאכותית ושימוש בהם בפעילות
- 47 נציבות תלונות הציבור
- 47 ביקורת בנושא מימון מפלגות

דבר מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

עם סיומה של שנת 2025 הריני מתכבד להציג בפניכם את עיקרי פעילותו של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור בשנה זו.

שנת 2025 עמדה בסימן פעילות ביקורת המדינה בנושאי מלחמת חרבות ברזל, ובסימן בירור תלונות הציבור הנוגעות לתקופת החירום, ובפרט למבצע עם כלביא; זאת לצד המשך הפעילות השוטפת של ביקורת המדינה ונציבות תלונות הציבור.

כבר בשנת 2023, בשבוע הראשון לפרוץ המלחמה החלו צוותי הביקורת והנציבות את פעילותם - באמצעות פגישות וסיוורים רבים בשטח, בייחוד ביישובים שבקווי העימות ובנקודות קליטת מפונים מהדרום ומהצפון. בסוף דצמבר 2023, כחודשיים וחצי לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, גובשה תוכנית הביקורת של משרד מבקר המדינה בנושאי מלחמת חרבות ברזל.

הביקורת בנושאי מלחמת חרבות ברזל, שהחלו להתבצע במהלך שנת 2024, בוחנות את פעילותם של כלל הדרגים - המדיני, הצבאי והאזרחי בתקופה שקדמה לפרוץ המלחמה, את תפקודם באירועי שבעה באוקטובר ואת הטיפול שניתן לציבור מפרוץ המלחמה.

פעילות הביקורת בנושאי מלחמת חרבות ברזל שבוצעה בשנים 2024 - 2025 הובילה לפרסומם של 21 דוחות ביקורת בשנת 2025 - ביקורות אלו, הצביעו על ליקויים משמעותיים תוך מתן המלצות לתיקונם. הביקורות עסקו במגוון נושאים ובהם: הטיפול באוכלוסייה, הליכי השיקום של יישובי הנגב המערבי, הסיוע ליישובי הצפון, הסיוע לעסקים הקטנים, הטיפול הממשלתי בתחום האזרחי, הניהול הכלכלי והתקציבי, המענה למשרתי המילואים ועוד.

באשר למבצע עם כלביא - ב-18 ביוני 2025, ארבעה ימים לאחר תחילת המבצע, החלו צוותי נציבות תלונות הציבור להפעיל עמדות קבלת קהל ב-28 מלונות ובתי הארחה שבהם שהו מפונים. עובדי הנציבות שהפעילו את העמדות היטו למפונים אוזן בעת מצוקתם, סייעו להם בזמן אמת במתן מענה ובמיצוי זכויותיהם, גבו תלונות ממפונים שלא הצליחו לממש את זכויותיהם וסייעו בהתרת סבכים בירוקרטיים. בהמשך לכך, בחודש ספטמבר 2025 פורסם דוח מיוחד של נציבות תלונות הציבור בנושא "תלונות הציבור במבצע עם כלביא" - התלונות בדוח חולקו לשני נושאים מרכזיים: הראשון, קשיים של תושבים שניזקו ישירות מירי הטילים; השני, התמודדות הציבור הרחב עם אתגרים שונים במהלך מבצע עם כלביא.

לצד זאת, בשנת 2025 המשיכה מגמת הגיוון בתחומי הביקורת השוטפים שבהם עוסק משרד מבקר המדינה. מדיניות הגיוון של סוגי הביקורת מיושמת במטרה לבחון את פעילות הליבה של הגופים המבוקרים מזוויות שונות ולעמוד על היערכותם להתמודדות עם הסיכונים המרכזיים ועם אתגרי העתיד המונחים לפתחם. דגש מיוחד ניתן לביקורת העוסקות בהתמודדות עם מצבי חירום לאומיים ולביקורת העוסקות בהיבטים החברתיים של האוכלוסיות הראויות לקידום.

כמו כן, בשנה החולפת התקבלו בנציבות תלונות הציבור כ-30,400 תלונות - עלייה של כ-29% לעומת שנת 2024. דגש מרכזי בפעילות נציבות תלונות הציבור ניתן להנגשת בירור התלונות עבור משרתי המילואים ועבור תושבים שחזרו לביתם בקווי העימות בצפון הארץ וביישובי עוטף עזה.

תודתי למנכ"ל משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, מר ישי וקנין, להנהלת המשרד ולעובדות ועובדי המשרד על פעילותם המשמעותית, הנעשית במקצועיות, במסירות ומתוך תחושת שליחות, והכל - לשם הגברת התועלת לציבור.

ניחל ונתפלל להחלמתם המהירה של הפצועים, לשיקום החטופים השבים ובני משפחותיהם, לחזרת כל המפונים לבתיהם, לשלום חיילינו ולהצלחת כוחות הביטחון בהגנה על ארצנו.

בברכה,

מתניהו אנגלמן

מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

פרק א'

מבוא

"מספרים מספרים" - סיכום שנת 2025

30,400 - תלונות ופניות

התקבלו בשנת 2025 בנציבות תלונות הציבור

48%

נמצאו מוצדקות או שטופלו במהלך בירור התלונה על ידי הגוף הנילו.

חל גידול של כ-29% במספרן יחסית לשנת 2024 (23,600 תלונות ופניות בשנת 2024)

2 דוחות

פורסמו בידי נציבות תלונות הציבור בשנת 2025

בספטמבר

דוח מיוחד - תלונות הציבור - מבצע עם כלביא

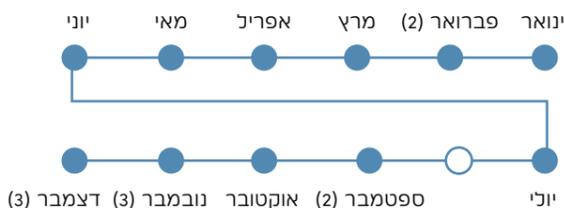
ביולי

דוח שנתי 51 לשנת 2024

מועדים

שבהם פורסמו דוחות הביקורת בשנת 2025

17

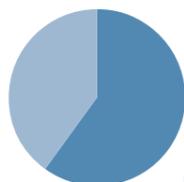
עובדים

במשרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור נכון לסוף שנת 2025

541

כ-40% גברים

כ-60% נשים

66 דוחות מבקר המדינה

פורסמו בשנת 2025

11

דוחות ביקורת מעקב הבוחנים את מידת תיקון הליקויים שעלו בביקורות קודמות

34

דוחות ביקורת במגוון תחומים

2

דוחות בנושאי מימון מפלגות ומימון בחירות ברשויות המקומיות פורסמו בשנת 2025

21

דוחות ביקורת בנושא מלחמת חרבות ברזל

חזון מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ביקורת המדינה

- ביקורת בונה, אובייקטיבית ומכבדת המכוונת אל אתגרי העתיד
- ביקורת המגבירה את הנשיאה באחריות של הגופים המבוקרים, מטייבת את פעילותם ומקדמת את מינוי ייעודם ואת התועלת לציבור

נציבות תלונות הציבור

- גוף אובייקטיבי, מקצועי ונגיש לבירור תלונות המתקבלות מכל אדם לשם הבטחת זכויותיו
- קידום שירות ציבורי יעיל והוגן לחברה על כלל רבדיה

תפיסת ביקורת המדינה - עשרת עקרונות הליבה

תשומות

- 1 עצמאית, אובייקטיבית ובלתי תלויה
- 2 מבוצעת בהתאם לחוק, ביושרה, בשקיפות ובהתאם לכללי מנהל תקין
- 3 מקצועית, חותרת למצוינות ולשיפור מתמיד

תהליכים

- 4 פועלת בראייה מערכתית לאיתור ליקויים ופערים ולמציאת בעיות השורש והחסמים המרכזיים
- 5 תואמת ליעדים לאומיים, לסיכונים אסטרטגיים, להיבטים חברתיים ולשינויים סביבתיים
- 6 משקפת בהוגנות את תמונת המצב המלאה
- 7 מקיימת קשר יעיל עם הגופים המבוקרים

תפוקות

- 8 אפקטיבית, מוסיפה ערך ומספקת תובנות בראייה צופה פני עתיד
- 9 מגבירה את הנשיאה באחריות
- 10 מניעה את הגופים המבוקרים לתיקון הליקויים

דוחות מבקר המדינה שפורסמו בנושאי מלחמת חרבות ברזל

בבוקר יום שבת שמחת תורה התשפ"ד, 7 באוקטובר 2023, פתח ארגון הטרור חמאס במתקפת פתע רצחנית על יישובי עוטף עזה והסביבה ובירי כבד של אלפי טילים ורקטות על דרום הארץ ומרכז. ממשלת ישראל הכריזה על מלחמת חרבות ברזל, וצה"ל וכוחות הביטחון יצאו ללחימה בזירה הדרומית בעזה וכן בזירה הצפונית. מאז חיילי צה"ל ואנשי כוחות הביטחון לוחמים יום וליל כדי להגן בגבורה על תושבי מדינת ישראל.

כבר בשבוע הראשון לפרוץ המלחמה החלו מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, הנהלת המשרד וצוותי הביקורת והנציבות לצאת לפגישות ולסיורים רבים בשטח, בייחוד ביישובים שבקווי העימות ובנקודות קליטת מפונים מהדרום ומהצפון, וזאת כדי לעמוד מקרוב על ליקויים, פערים וחסמים בטיפול הגופים הממשלתיים בעורף האזרחי ובמתן מענה על צורכיהם של תושבי מדינת ישראל בעת החירום המתמשכת.

חלק מהליקויים הובאו באופן מיידי לידיעת הגופים הרלוונטיים, לצורך טיפול בהם ללא דיחוי.

בסוף דצמבר 2023, כחודשיים וחצי לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, גובשה תוכנית הביקורת של משרד מבקר המדינה בנושאי מלחמת חרבות ברזל.

הביקורת בנושאי מלחמת חרבות ברזל, שהחלו להתבצע במהלך שנת 2024, בוחנות את פעילותם של כלל הדרגים - המדיני, הצבאי והאזרחי בתקופה שקדמה לפרוץ המלחמה, את תפקודם באירועי שבעה באוקטובר ואת הטיפול שניתן לציבור מפרוץ המלחמה.

פעילות הביקורת שבוצעה בשנים 2024 - 2025 הובילה לפרסום של 21 דוחות ביקורת בשנת 2025 בנושאי מלחמת חרבות ברזל. ביקורות אלו, שעסקו בנושאים המפורטים להלן, הצביעו על ליקויים משמעותיים תוך מתן המלצות לתיקונים:

הטיפול בבריאות הנפש בעקבות אירועי שבעה באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל

פורסם בפברואר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "הטיפול באוכלוסייה"; הדוח בחן את הנושאים האלה: גיבוש התוכנית הלאומית למערך בריאות הנפש בעקבות אירועי שבעה באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל; גיבוש מדיניות ותוכנית עבודה למתן שירותי בריאות הנפש בעיתות חירום, ובפרט לאוכלוסייה מפונה; אומדן של היקף האוכלוסייה שמדווחת על תסמינים שיכולים להעיד כי נפגעה נפשית; הטיפול הנפשי במפונים בבתי המלון, בניצולי המסיבות מרובות המשתתפים שהתקיימו סמוך לרצועת עזה ובמתנדבי זק"א; מתן וחידוש של רישיונות להחזקת כלי ירייה לאנשים עם תסמינים נפשיים; ההשלכות הכלכליות הלאומיות של היעדר טיפול נפשי ועוד.

פעילותו של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור בעת מלחמת חרבות ברזל ובעת מבצע עם כלביא

הליכי השיקום של יישובי הנגב המערבי, קהילותיהם ותושביהם שנפגעו באירועי שבעה באוקטובר - דוח ביניים

פורסם בפברואר 2025; הביקורת העלתה כי יש לתקן בלא דיחוי ליקויים הנוגעים לפעולותיהם של גופי השלטון המרכזי והרשויות המקומיות בתחומים אלה: הנדרת גבולות חבל התקומה ותקצוב הרשויות המקומיות; מינוי ראש מינהלת קבוע למינהלת תקומה; הנצחת הנרחים והנופלים - נושא המעלה סוגיות בטיחותיות ואחרות; וצורכי תושבי העיר אופקים בעקבות אירועי שבעה באוקטובר. לנוכח האמור לעיל החליט מבקר המדינה לפרסם דוח ביניים בנושא, זאת לפני שיפורסם דוח כולל.

טיפול הממשלה ביישובי הצפון במהלך מלחמת חרבות ברזל - המישור האזרחי-כלכלי

פורסם ביוני 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "הסיוע ליישובי הצפון ולעסקים קטנים במהלך המלחמה"; הדוח בחן את המצב החברתי-כלכלי החמור של יישובי קו העימות בצפון ואת הצורך במענה ממשלתי-אזרחי כולל, וכן את העיכוב במענה הממשלתי הכולל ליישובי הצפון.

יישום הסיוע הכלכלי לעסקים קטנים בחודשים הראשונים של מלחמת חרבות ברזל

פורסם ביוני 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "הסיוע ליישובי הצפון ולעסקים קטנים במהלך המלחמה"; הדוח בחן את קיומן של תוכניות מגירה כלכליות לשעת חירום לסיוע לעסקים זעירים וקטנים ואת תוכניות הסיוע לעסקים זעירים וקטנים במלחמת חרבות ברזל.

הפעלת מרכזי החוסן ביישובי קווי העימות מפרוץ מלחמת חרבות ברזל

פורסם בפברואר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "הטיפול באוכלוסייה"; הדוח בחן את התקצוב של כלל מרכזי החוסן לפני פרוץ המלחמה ובמהלכה, את תפקודו של משרד הבריאות כמאסדר בתחום הפעלת מרכזי החוסן ואת ממשקי העברת המידע על המטופלים בין מרכזי החוסן לגופי טיפול נפשי אחרים.

הסדרת הסיוע לנפגעי פעולות איבה מאירועי שבעה באוקטובר

פורסם בפברואר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "הטיפול באוכלוסייה"; הדוח בחן את המשמעויות הכלכליות ארוכות הטווח שיש לכך על קופת המדינה ואת הצורך באסדרת מענה נורמטיבי לאלפי נפגעי נפש מאירועי שבעה באוקטובר שאינם נחשבים על פי דין נפגעי פעולות איבה כהגדרתם בחוק התגמולים, משום שלא נכחו פיזית באירועים.

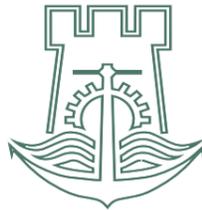
אסדרה של צוותי החירום היישוביים לפני מלחמת חרבות ברזל והפעלתם בתחילת המלחמה

פורסם בפברואר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "הטיפול באוכלוסייה"; הדוח בחן את תפקידם של צוותי החירום היישוביים (צח"י) בפינוי דחק של יישובים, את סמכות ההקמה, השימור והמוכנות של צוותי החירום ואת האחריות על צוותי החירום.

מענה על פניות ותלונות של הציבור ברשויות מקומיות בעת שגרה ובעת מלחמת חרבות ברזל

פורסם ביולי 2025 כחלק ממקבץ דוחות ביקורת בשלטון המקומי; הדוח בחן את המענה על פניות ותלונות הציבור ברשויות מקומיות בעת שגרה ובעת מלחמת חרבות ברזל. הביקורת כללה בחינה של פעילות הממונה על תלונות הציבור ברשויות המקומיות וטיפולו בתלונות תושבים, תפקוד משרד הפנים לעניין יישום חוק הרשויות המקומיות, פעילותו של מוקד הרשות המקומית בעת שגרה ובעת חירום וטיפולו בפניות התושבים.

הקידום התיירותי והפיתוח הכלכלי של העיר אילת בראי מלחמת חרבות ברזל

פורסם בספטמבר 2025; הדוח בחן את ההשפעות הכלכליות של מלחמת חרבות ברזל על אילת בחודשים הראשונים של המלחמה כעיר תיירות ואת המענה הממשלתי שניתן לעיר ולעסקים בה. נוסף על כך, נבחנו בדוח ההיערכות של משרד התיירות לשעת חירום (כביקורת מעקב) והמענה של המשרד ופעולותיו לשיקום תעשיית התיירות באילת בעקבות פרוץ המלחמה. כמו כן, נבחנו אופן יישום החלטות הממשלה מהשנים 2019 ו-2022 בעניין הפיתוח התיירותי והכלכלי באזור אילת ומידת השגת יעדיהן בכמה תחומים.

ענף החקלאות במלחמת חרבות ברזל

פורסם בספטמבר 2025; הדוח בחן, בין היתר, את ההיערכות המוקדמת לעת חירום, את המענה על המחסור בכוח האדם בחקלאות, את הצבת מינוניות במשקים חקלאיים ואת הפעלת מטה החירום הארצי.

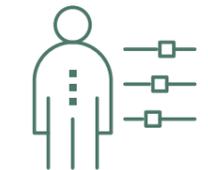
טיפול רשויות מקומיות (שלא פונו) באוכלוסיות מיוחדות בשעת חירום

פורסם ביולי 2025 כחלק ממקבץ דוחות ביקורת בשלטון המקומי; הדוח בחן את פעולותיהן של חמש רשויות (באר שבע, בת ים, נהרייה, ראשון לציון והמועצה האזורית חצור הגלילית) בשלוש נקודות זמן: ערב המלחמה, בשבועות הראשונים שלאחר פרוץ מלחמה ובמהלך המלחמה. הדוח בחן את האיתור והמיפוי של האוכלוסיות המיוחדות והכנת מאגר נתונים עדכני בעניין, את זיהוי הצרכים של האוכלוסיות המיוחדות ואת מתן המענים להן, את ההסברה והפצת מידע מסייע ואת ההנחיות לחירום וההיערכות לפינוי מתחמים באזורי שיפוטן של הרשויות המקומיות.

פעילות השירות הפסיכולוגי-חינוכי למענה רגשי ונפשי בשגרה ובמלחמת חרבות ברזל

פורסם ביולי 2025 כחלק ממקבץ דוחות ביקורת בשלטון המקומי; הדוח בחן את תפקוד השירות הפסיכולוגי-חינוכי (שפ"חים) בשעת חירום בחמש רשויות מקומיות: שלוש רשויות מקומיות שאוכלוסייתן פונתה - עיריית אשקלון והמועצות האזוריות אשכול ומטה אשר; ובשלוש רשויות מקומיות שקלטו אוכלוסיות מפונים - עיריית טבריה ונתניה והמועצה האזורית מטה אשר.

כוח אדם בעת חירום ברשויות המקומיות - מלחמת חרבות ברזל

פורסם ביולי 2025 כחלק ממקבץ דוחות ביקורת בשלטון המקומי; הדוח בחן את היערכותן של הרשויות המקומיות לשעת חירום לפני פרוץ מלחמת חרבות ברזל ואת תפקודן בחודשים הראשונים של המלחמה בהיבטי כוח אדם, ובכלל זה לגבי תקן כוח האדם ברשויות לשעת חירום, מערך המתנדבים בהן לשעת חירום והכשרות כוח האדם בהן למילוי תפקידים בעיתות חירום. הביקורת נעשתה בשש רשויות מקומיות: העיריית באר יעקב, חדרה, מגדל העמק, רחובות ושפרעם והמועצה המקומית שלומי.

הניהול הממשלתי של התחום האזרחי במהלך מלחמת חרבות ברזל

פורסם בספטמבר 2025; הדוח בחן את פעולות הממשלה למינוי גוף מרכזי לניהול התחום האזרחי על רקע לקחי מלחמת לבנון השנייה, הטלת האחריות לניהול התחום האזרחי על ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי-כלכלי) ופעולותיו למימושה; מימוש האחריות של מטה משרד ראש הממשלה במלחמה ותשתית המידע שעמדה לרשות משרד ראש הממשלה לצורך קבלת החלטות בנושא.

הקבינט החברתי-כלכלי במהלך מלחמת חרבות ברזל ובתקופה שקדמה לה

פורסם בנובמבר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "מלחמת חרבות ברזל - היבטים כלכליים ותקציביים"; הדוח בחן את פעילות הקבינט החברתי-כלכלי במהלך המלחמה ובתקופה שקדמה לה.

היערכות הכלכלית לשעת חירום לפני מלחמת חרבות ברזל (שער ראשון מתוך שלושה)

פורסם בנובמבר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "מלחמת חרבות ברזל - היבטים כלכליים ותקציביים"; הדוח בחן, בין היתר, את מוכנות משרד האוצר על אגפיו השונים לשעת חירום, את היערכות הדרג המדיני לשעת חירום, את הגדרת המקורות התקציביים לחירום ואת תרגול משרד האוצר לחירום.

הכנת תקציבי המלחמה בשנים 2023 - 2024 במשרד האוצר (שער שני מתוך שלושה)

פורסם בנובמבר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "מלחמת חרבות ברזל - היבטים כלכליים ותקציביים"; הדוח בחן את תהליך קבלת ההחלטות על הכנת תקציבי המלחמה במשרד האוצר ואת תהליך בניית התקציבים.

ביצוע תקציב המלחמה בתחילת מלחמת חרבות ברזל (שער שלישי מתוך שלושה)

פורסם בנובמבר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "מלחמת חרבות ברזל - היבטים כלכליים ותקציביים"; הדוח בחן את ההקצאה, הרישום והניהול של תקציבי המלחמה שהוקצו למטרות אזרחיות, את המעקב והבקרה אחר ביצוע תקציב המדינה הנוסף בשנת 2023, את החסמים בביצוע התקציבים לצורכי המלחמה ואת הממשקים בין משרדי הממשלה למשרד האוצר.

היעדר תפיסת ביטחון לאומי וההשפעה על תהליכים מרכזיים בדרג המדיני ובצה"ל

פורסם בנובמבר 2025; הדוח בחן את הניסיונות המרכזיים שנעשו לגיבוש ולאישור של תפיסת ביטחון לאומי בישראל, את האופן שבו המל"ל מממש את תפקידו בנוגע לתפיסת הביטחון, את ההכוונה של צה"ל על ידי הדרג המדיני בהיעדר תפיסת ביטחון לאומי מאושרת רשמית ובעלת תוקף מחייב, את ההשפעה על תהליכים מרכזיים בצה"ל, את הקשר שבין תפיסת ביטחון לאומי לאירועי שבעה באוקטובר. כמו כן נעשתה בדוח השוואה בין-לאומית בדבר קיומה של תפיסת ביטחון לאומי במדינות מערביות נבחרות.

אוגדני דוחות מבקר המדינה בנושאי מלחמת חרבות ברזל שפורסמו בשנת 2025

ההסדרים לתשלום תגמול המילואים ולהגנה על הזכויות בעבודה של משרתי המילואים

פורסם בנובמבר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "היבטים במענה למשרתי המילואים"; הדוח בחן, במסגרת נושא תגמול המילואים, את פעולות המוסד לביטוח לאומי לתשלום התגמול ואת פעולות ההסברה שלו, את ההנגשה במוסד ואת פעילותו למיצוי הזכויות לקבלת התגמול וכן את ההסדר הנורמטיבי לתשלום התגמול. בנושא ההגנה על הזכויות של משרתי המילואים בעבודה נבדקו ההסדר הנורמטיבי ופעולות הגופים האלה: מינהל ההסדרה ואכיפת חוקי עבודה במשרד העבודה, במשרד הביטחון ובנציבות שוויון הזדמנויות בעבודה במשרד הכלכלה והתעשייה.

מענה מערכת ההשכלה הגבוהה לסטודנטים במילואים במלחמת חרבות ברזל

פורסם בנובמבר 2025 כחלק מאגד דוחות בנושא "היבטים במענה למשרתי המילואים"; הדוח בחן את פעולות המועצה להשכלה גבוהה לסיוע לסטודנטים וכן את הסיוע של המוסדות להשכלה גבוהה שניתן לסטודנטים משרתי מילואים, לרבות באמצעות סקר שבוצע בקרב סטודנטים משרתי מילואים.

תוכנית ביקורת המדינה בנושאי מלחמת חרבות ברזל

בסוף דצמבר 2023, כחודשיים וחצי לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, גובשה תוכנית הביקורת בנושאי מלחמת חרבות ברזל.

כמפורט לעיל, בשנת 2025 פורסמו 21 דוחות מבקר המדינה בנושאי מלחמת חרבות ברזל.

יצוין כי במהלך שנת 2024 הוקפא ביצוע הביקורת בצה"ל על רקע צו הביניים שניתן על ידי בג"ץ בעקבות עתירה שהגישו עמותות אזרחיות; בנובמבר 2024 הודיעו משרד מבקר המדינה וצה"ל כי הגיעו להסכמות משותפות בדבר התחלת הביקורת של משרד מבקר המדינה בצה"ל, באמצעות מתווה מדורג שיאפשר מחד גיסא לקיים את הביקורת ומאידך גיסא יאפשר את שמירת המיקוד של צה"ל ומפקדיו במלחמה ואת תהליכי הלמידה בצה"ל.

בליבת המתווים המוסכמים דאז נקבע, בין היתר, שמבקר המדינה יקיים ביקורת מדינה, במגוון הנושאים המנויים במתווים המוסכמים, שלא יחול עיכוב נוסף, בגין כל סיבה שהיא, בקיום הביקורת, אלא אם תהיה התפתחות ביטחונית שתחייב זאת ושצה"ל ישתף פעולה עם ביקורת המדינה.

ביום 25.3.2025, לאחר שיג ושיח נוסף, ממושך וממצה בין צה"ל למבקר המדינה, נחתם "מתווה מוסכם לקיום ביקורת בצה"ל בעת מלחמת חרבות ברזל". מתווה זה מעדכן את ההסכמות בין צה"ל לבין משרד מבקר המדינה להשלמת תוכנית הביקורת של משרד מבקר המדינה בצה"ל.

ביום 30.3.2025, פנתה הסנגוריה הצבאית הראשית באמצעות מכתב אל מבקר המדינה; פנייתה כללה רשימת שאלות הנוגעות לזכויות מושאי הביקורת במסגרת הליכי הביקורת בצה"ל. בעקבות פנייה זו, במהלך החודשים מרץ עד יוני 2025 נוהלה תכתובת בין משרד מבקר המדינה לבין הסנגוריה הצבאית הראשית שנגעה לעמדותיה של הסנגוריה הצבאית הראשית בעניין זכויות מושאי הביקורת בהליכי הביקורת בצה"ל ובעניין סמכות משרד מבקר המדינה לביצוע ביקורות בכמה נושאי ליבה בהקשר של מלחמת חרבות ברזל.

ביום 4.6.2025 הגישה הסנגוריה הצבאית הראשית עתירה לבג"ץ בבקשה למתן צו ביניים על ביצוע הביקורת בצה"ל; ביום 30.12.2025 קבע בג"ץ צו ביניים שמשהה את המשך הביקורת של משרד מבקר המדינה בשמונה הביקורות שלהלן:

- הטיפול בחללים אזרחיים באירועי שבעה באוקטובר;
- ההסברה הממשלתית במערכה על דעת הקהל הבין-לאומית;
- לוחמה כלכלית בטרור בדגש על חמאס ורצועת עזה;
- המסיבה בחניון רעים ("נובה") - הליכי האישור וההיערכות לאבטחתה;
- ההגנה על המרחב האזרחי וערים בדרום על רקע אירועי 7.10.23;
- הגנת הגבול ברצועת עזה לפני מלחמת חרבות ברזל;
- תהליכי העבודה בקהילת המודיעין ובדרג המדיני לפני שבעה באוקטובר;
- מהלך האירועים בשבעה באוקטובר - פעילות הדרג המדיני, צה"ל ושב"כ.

נכון למועד פרסום חוברת הסיכום השנתית לשנת 2025, שמונה הביקורות האמורות מושהות. לצד כיבוד החלטת בג"ץ בעניין שמונת הדוחות הנ"ל, עוסקת ביקורת המדינה בעיקרי הנושאים הבאים:

בתחום הביטחוני

- תפקוד הקבינט המדיני-ביטחוני;
- ייצור אמל"ח "כחול-לבן";
- כליאת ושחרור אסירים ביטחוניים;
- מרכיבי הביטחון וכיתות הכוננות;
- תפקיד הרבש"צ (רכז ביטחון שוטף צבאי) והעסקתו;
- ההיערכות לאיום התת-קרקעי;
- יעדי "אורך נשימה" לתחמושת;

בתחום האזרחי

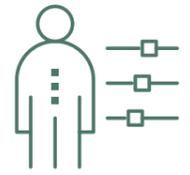
- עבודת הממשלה לפני מלחמת חרבות ברזל;
- פינוי וקליטת אוכלוסייה "בחרבות ברזל" והטיפול בה;
- מערכות התקשוב לטיפול באוכלוסיית המפונים;
- פינוי פצועים בשבעה באוקטובר;
- שיקום יישובי הדרום והצפון;
- העסקת עובדים לא ישראלים לפני פרוץ חרבות ברזל ובמהלכה;
- תיאום בין הרשויות לבין גופים התנדבותיים;

בתחום החירום

- משק הדם הלאומי בעתות חירום ובשגרה;
- תעופה בחירום;
- היערכות משק החשמל לחירום;
- היערכות משק האנרגיה לחירום;
- היערכות לאירועי סייבר.

פעילותה של נציבות תלונות הציבור בעת מבצע עם כלביא

נציבות תלונות הציבור עוסקת בכל ימות השנה, בעיתות שגרה ובעיתות חירום, בבירור תלונות שמגיעות מהציבור על הגופים הציבוריים במדינת ישראל: משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות ועוד.

ביום שישי לפנות בוקר, 13 ביוני 2025, החל מבצע עם כלביא להסרת האיום הקיומי הנשקף למדינת ישראל מאיראן. המבצע נמשך 12 ימים.

בתגובה על המבצע, שבו היו לישראל הישגים צבאיים משמעותיים, שיגרה איראן לישראל מאות טילים בליסטיים. 31 אזרחים שילמו בחייהם, רבים אחרים נפצעו, וכמו כן נפגעו עשרות אלפי דירות, וכ-11,000 איש פונו מבתיהם לבתי מלון ולבתי הארחה ברחבי הארץ.

ביום ראשון, 15 ביוני 2025, החלו צוותי נציבות תלונות הציבור לקיים סיורים במקומות שבהם נפלו טילים, בבתי חולים ובמלונות ובתי הארחה שאליהם פונו תושבים שבתיהם נפגעו.

מטרת הסיורים הייתה לבחון מקרוב ובזמן אמת את אופן ההתמודדות של הרשויות ומוסדות השלטון עם הנזקים שנגרמו וכן לשמוע את מצוקותיהם ותחושותיהם של התושבים שנפגעו עקב המלחמה.

ביום שני, 16 ביוני 2025, ארבעה ימים לאחר תחילת המבצע, החל לפעול "הקו החם" של נציבות תלונות הציבור. "הקו החם" נועד לשמש כלי נגיש ומהיר לקבלת תלונות בטלפון ובאפליקציית "ווטסאפ" מאנשים שנפגעו ממבצע הלחימה וזקוקים לסיוע במימוש זכויותיהם.

ב-18 ביוני 2025 החלו צוותים של עובדי נציבות תלונות הציבור להפעיל עמדות קבלת קהל ב-28 מלונות ובתי הארחה שבהם שהו המפונים. עובדי הנציבות שהפעילו את העמדות היטו כלפי המפונים אוזן קשבת בעת מצוקתם, סייעו להם בזמן אמת במתן מענה ובמיצוי זכויותיהם, גבו תלונות ממפונים שלא הצליחו לממש את זכויותיהם וסייעו בהתרת סבכים בירוקרטיים.

היותה של נציבות תלונות הציבור הגוף המוסמך על פי דין לברר תלונות על כל הגופים הציבוריים במדינת ישראל, ההיכרות העמוקה של עובדי הנציבות עם מערכות השלטון והניסיון שצברו בטיפול במקרים מורכבים - כל אלה איפשרו לעובדי הנציבות לפנות באופן ישיר אל הגורמים הרלוונטיים בגופים הציבוריים, להסב את תשומת ליבם למקרים הדורשים טיפול מיידי ולהביא לפתרונות מהירים ויעילים במצבים שבהם קולו של מי שנפגע או פונה מביתו לא הצליח להישמע.

בספטמבר 2025 פורסם דוח מיוחד של נציבות תלונות הציבור: ["תלונות הציבור במבצע עם כלביא"](#).

התלונות בדוח המיוחד נחלקו לשני נושאים מרכזיים:

האחד - קשיים של תושבים שניזקו ישירות מירי הטילים. תלונותיהם המובאות בדוח משקפות את הקשיים שחוו התושבים שפונו למלונות ולבתי הארחה ואת הקשיים הכרוכים בהליכי תביעת הפיצויים בעקבות הנזקים שנגרמו להם.

השני - התמודדות הציבור הרחב עם אתגרים שונים במהלך מבצע עם כלביא.

בדוח מוצגות דוגמאות לתלונות הממחישות את האתגרים שהציבור נדרש להתמודד עימם בעת המבצע, ובהם פערים במיגון, לצד אתגרים בתחומי הבריאות, התעסוקה והנגישות של שירותים ציבוריים.

בתקופה שבה עסק הדוח, 13.6.25 עד 14.7.25, קיבלו עובדי נציבות תלונות הציבור כ-700 פניות הקשורות למצב החירום בעקבות מבצע עם כלביא.

בחלק מהפניות ניתנו לפונים הכוונה והדרכה לגבי פנייה לגופים המתאימים, ובחלק אחר מהפניות נמסר להם המידע הנדרש.

51.7% מהתלונות שבירורן הסתיים באו על תיקונן.

303 בעקבות הפניות שהתקבלו, נפתחו בירורים לטיפול בתלונה באופן רחב יותר.

הנושאים העיקריים של התלונות

להלן פירוט של דוגמאות נבחרות לבירור תלונות בחלוקה לנושאים:

פינוי תושבים עקב ירי הטילים

- חסרונם של גורם מתכלל במפונים;
- מתווה פינוי של התושבים שבתם ניזוק מירי הטילים;
- הארכת שהייה במלון לאם חד-הורית שהיא אישה נכה ונתמכת רווחה;
- סיוע להורים שכולים בהארכת שהותם במלון;
- הארכת שהות במלון למפונה בהיריון ששכרה דירה חלופית, אך לא היה ברשותה ריהוט בסיסי;
- דרישה לפינוי מבית המלון ביום צום וכלא התראה מספקת;
- הפסקת שהות של מפונה במלון אף שהדירה אינה ראויה למגורים;
- סיוע בהגשת תביעה לשוכרת דירה לאחר שדירתה נפגעה מטייל;
- הסדרת ביצוע תיקונים בבניין שנפגע מטייל;
- פטור מתשלום עבור הוצאות פטירה למפונים שנפטרו בבתי חולים המרוחקים מבתם;
- עיכוב במתן סיוע התארגנות ראשוני למי שמקום מגוריו אינו ראוי למגורים;
- אי-קבלת זכאות לנסיעות חנים בתחבורה ציבורית לתושבים שבתיהם נפגעו במתקפת הטילים;
- מתן מחשב נייד לילד שפונה מביתו כחלק מחלוקת אמצעי קצה למפונים.

עמדות נציבות תלונות הציבור לקבלת קהל במרכזי מפונים

פיצויים על הנזקים שנגרמו עקב ירי הטיילים

- הערכת שמאי נמוכה;
- עיכוב בטיפול בתביעה עקב אי-הבנה בין השמאי לבין התובע;
- עיכוב בטיפול של שמאי;
- פיצוי בגין רכב שנפגע מטייל;
- תביעה לפיצוי של זוג קשישים שלא טופלה;
- סירוב לבקשה לעבור בין מסלולי פיצוי;
- פיצוי על נזקים למי שאינו אזרח ישראל;
- מתן שירות למפונים במשרדי רשות המיסים.

פערים במיגון ובמקלט

- תחזוקה לא נאותה של מקלט ציבורי;
- מניעת כניסה של תושבים למקלט ציבורי;
- השתלטות אנשים פרטיים על מקלט משותף;
- אי-תקינות מרחב מוגן דירתי בדיוור ציבורי.

קשיים בקבלת שירותים ציבוריים בתקופת החירום

- סגירת המרחב האווירי - סיוע בהעברת נפטר לקבורה בארץ;
- תשלום דמי אבטלה למי שהמעסיק הוציא אותו לחופשה ללא תשלום בזמן מבצע עם כלביא;
- אי-קבלת תוצאות בדיקת MRI;
- אי-הצלחה לקבלת מידע ממוקד ממשרד העבודה;
- סיוע בקבלת שירות ברשות המיסים לאחר שהמשרד המקומי נפגע מטייל;
- סיוע למשרת מיכואים בקבלת תגמול מיכואים.

גיוון בתחומי ביקורת המדינה

בשנת 2025 המשיכה מגמת הגיוון בתחומי הביקורת שבהם עוסק משרד מבקר המדינה. יישום מדיניות הגיוון של סוגי הביקורת נועד לבחון את פעילות הליבה של הגופים המבוקרים מזוויות שונות ולעמוד על היערכותם להתמודדות עם הסיכונים המרכזיים ועם אתגרי העתיד המונחים לפתחם.

במסגרת מגמת הגיוון בתחומי הביקורת פורסמו בשנת 2025 דוחות בתחומים המרכזיים האלה:

ביקורת מינהל תקין וטוהר מידות - ביקורות הבוחנות את פעילות הגופים המבוקרים בהתאם לערכי השקיפות, המינהל התקין וטוהר המידות.

כך לדוגמה, הביקורת בנושא ["מניעת הונאות ומעילות ברשויות המקומיות"](#) בחנה את הפעולות למניעת מעילות והונאות ב-21 רשויות מקומיות המנהלות את התקציבים הגדולים ביותר. הביקורת העלתה כי אומדן הנזק הכספי שנגרם ב-14 הרשויות המקומיות שדיווחו על מעילות והונאות שנחשפו בהן בשנים 2015 - 2021 (וברשות נוספות) הסתכם בכ-9.3 מיליון ש"ח. עוד העלתה הביקורת כי ב-21 הרשויות האמורות לא מיושמות פעולות כלל-ארגוניות רבות שלפי התקנים הבין-לאומיים והספרות המקצועית הן אפקטיביות לצורך צמצום הנזק ממעילות והונאות ולחשיפתן המהירה.

בדוגמה נוספת, הביקורת בנושא ["היבטים בפיקוח ובבקרה של משרד הביטחון על שימוש החברות הביטחוניות במקדמי שיווק, בסוכנים ובמתווכים בעסקאות יצוא ביטחוני"](#) בחנה היבטים בבקרה של משרד הביטחון על השימוש של החברות הביטחוניות במקדמי שיווק במסגרת עסקאות יצוא ביטחוני, ובכלל זה - את המדיניות של משרד הביטחון בנושא; את הממשק שבין החברות הביטחוניות לבין משרד הביטחון בכל הנוגע לפעילות מקדמי השיווק, לרבות הבקרה שהוא מקיים על הנושא; ואת הסדרת פעילות משרד הביטחון בהקשרים הנוגעים לנושא זה במסגרת הוראותיו ונהליו.

סך ההיקף הכספי של עמלות שהתחייבו חברות ביטחוניות לשלם למקדמי שיווק בגין עסקאות בשנים 2022 - 2024 הסתכם במאות מיליוני דולרים.

הביקורת העלתה כי לצד התועלות שעשויות להיות לחברות הביטחוניות מפעילותם של מקדמי השיווק, השימוש בהם עלול להיות כרוך בסיכון גבוה בהיבטי ציות ואסדרה בנושא השוחד לעובדי ציבור זרים. כמו כן, העלתה הביקורת כי קיים סיכון במקדמי שיווק ישראלים המצויים בקשרים אישיים עם גורמים בכירים במשרד הביטחון, נוכח החשש כי קשרים אלו יובילו לניגודי עניינים וכתוצאה מכך לקבלת החלטות לא מיטביות של משרד הביטחון בעסקאות יצוא ביטחוני, ולפגיעה בזכות להזדמנות שווה.

ביקורת ציות - ביקורות הבוחנות אם הגופים המבוקרים פועלים בהתאם לחוק, לתקנות, להנחיות אסדרתיות ולנהלים פנימיים

כך למשל, הביקורת בנושא ["היבטים של ניהול ההון האנושי בוועדת הבחירות לכנסת"](#) בחנה את ניהול ההון האנושי בוועדת הבחירות המרכזית וכללה את הנושאים הבאים: משאבי הוועדה לצורך קיום הבחירות; שילוב אוכלוסיות הזכאיות לייצוג הולם בקרב עובדי תקופת הבחירות; העסקת עובדי מדינה בתקופת הבחירות; וקציבת תקופת כהונת מנכ"ל ועדת הבחירות המרכזית.

כמו כן, עקבה הביקורת אחר תיקון כמה מהליקויים הנוגעים לניהול ההון האנושי שעלו בדוחות קודמים של מבקר המדינה.

אבני דרך מרכזיות בשנת 2025

ש"ח באומדן הפרויקט לעומת התקציב המאושר המעודכן, העומד על 177 מיליארד ש"ח לאחר הצמדה; קיטון בהכנסות ממס השבחה ואחרות - ההכנסות ממס השבחה מוערכות ב-25 - 30 מיליארד ש"ח על פי האומדן העדכני של משרד האוצר כך שהערכה זו משקפת ירידה באומדן ההכנסות בהיקף של כ-2 עד-13 מיליארד ש"ח; חשש לקיטון בהכנסות ממקורות נוספים כגון היטל מימון יחסית לתכנון הראשוני; וכן פערים בתזרים ובמימון הממשלתי לתקופת ביניים עד לגביית ההכנסות הייעודיות בפרויקט בהיקף של עשרות מיליארד ש"ח.

ביקורת יעילות ומועילות - ביקורת אלו בוחנות אם פעילותם של הגופים המבוקרים נעשית בצורה חסכונית, יעילה ומועילה.

כך לדוגמה, הביקורת בנושא "היבטים בטיפול הממשלה ביבוא" בחנה את פעולות משרדי הממשלה להסרת החסמים ביבוא וביבוא מקביל, ובכלל זה נבדקו הנושאים האלה: יישום הרפורמות ביבוא; קיום הוראות סעיפי החוקים הרלוונטיים לרפורמות; השוואה בין-לאומית; בחינה של זרוע האכיפה בתקינה; פעולות הממשלה להסרת חסמים ביבוא מקביל; החסמים והתחרותיות בענף הרכב.

הביקורת הציגה, בין היתר, כי פער המחירים בפברואר 2025 בין מדגם מוצרים שמקורם ביבוא אישי למוצרים זהים בשוק המקומי שמקורם ביבוא והם יקרים יותר עמד על 20% עד 130%.

הביקורת העלתה פערים וחסמים ביישום הרפורמות השונות משנת 2022, פערים בכוח אדם במנהל התקינה במשרד הכלכלה, באמצעי אכיפה, ביבוא אישי מקוון, ביבוא מקביל של מוצרי צריכה וביבוא פרטי של כלי רכב פרטיים. כך למשל, נתח השוק של יבוא מקביל של כלי רכב פרטיים במתמקד בעיקר ברכבי יוקרה עמד בשנת

תקציבה של ועדת הבחירות לכנסת על שינויי ממערכת הבחירות לכנסת ה-22 משנת 2019 (336 מיליון ש"ח) עד מערכת הבחירות לכנסת ה-25 משנת 2022 (583 מיליון ש"ח) גדל בכ-247 מיליון ש"ח.

הביקורת העלתה כי כללים החלים בנוגע לעובדי שירות המדינה, לא יישמו במלואם בכל הנוגע לעובדי ועדת הבחירות המרכזית, בעיקרי הנושאים הבאים: ייצוג הולם של אוכלוסיות הזכאיות לייצוג הולם, העסקת עובדי מדינה בתקופות הבחירות לכנסת, תקופת הכהונה של משרת מנכ"ל ועדת הבחירות המרכזית ושקיפות נתוני השכר.

כך למשל, שיעור הנשים בתפקידים בכירים בוועדות האזוריות במערכות הבחירות לכנסת ה-20 עד ה-25, נע בין 5% ל-32% בלבד; שיעור העובדים מקרב החברה החרדית מכלל עובדי הוועדה בתקופת הבחירות לכנסת ה-25 עמד על 3.5% לעומת היעד הממשלתי בשיעור של 7%, ושיעור העובדים מהחברה הערבית באותה תקופת בחירות עמד על 4.9% בלבד לעומת היעד הממשלתי בשיעור של 10%.

בדוח נוסף, בחנה הביקורת בנושא "ניהול זיכיון ים המלח והפיקוח עליו - היבטים בתחומי הסביבה והמקרקעין" את פעולותיהם של הגופים המבוקרים הנוגעים לניהול זיכיון ים המלח ולפיקוח עליו בהיבטים בתחומי הסביבה והמקרקעין, בנושאים האלה: אסדרת פעילות חברת מפעלי ים המלח באמצעות קביעת תנאים סביבתיים ברישיונות העסק; אסדרת פעילות הכרייה והחציבה של החברה; האסדרה והפיקוח של רשות מקרקעי ישראל על השימושים שהחברה מבצעת בתחום הזיכיון; הטיפול במפגעי פסולת שיצרה החברה בתחום הזיכיון; וממשקי העבודה והעברת המידע בין מאסדרים לגבי פעילות החברה בשטח הזיכיון.

הביקורת הצביעה על כשל רגולטורי ואכיפתי רב-מערכתי מצד הגורמים המאסדרים, ובראשם המשרד להגנת הסביבה, משרד האנרגיה, רשות מקרקעי ישראל ומשרד האוצר, בארבעה תחומים עיקריים הנוגעים לליבת הפעילות שמקיימת חברת מפעלי ים המלח בשטח הזיכיון: אסדרה של היבטים סביבתיים בתנאי רישיון העסק של החברה; אסדרה של פעילות הכרייה שהחברה מבצעת; אסדרה של השימושים שהחברה מבצעת בתחום הזיכיון; ואסדרת הטיפול בפסולת שהחברה יצרה.

כך לדוגמה, הביקורת העלתה כי רק בשנת 2023 החל המשרד להגנת הסביבה למפות את כל התשתיות התעשייתיות הקיימות בתחום הזיכיון להן פוטנציאל ליצירת מפגעים סביבתיים. המיפוי העלה כי קיימות 230 תשתיות תעשייתיות וכי חלקן פועלות ללא אסדרה סביבתית ברישיון העסק או במסגרת רגולטורית אחרת ההולמת את מאפייניהן.

ביקורת מערכתיות - ביקורת הבוחנות נושאים מערכתיים ברמה הלאומית מכמה היבטים, בראיית "360 מעלות".

הביקורת בנושא "המטרו בגוש דן" בחנה את היערכות משרדי הממשלה והחברות הממשלתיות להקמת מערכת המטרו במטרופולין תל אביב. פרויקט המטרו הוא מיזם התשתית הגדול ביותר במדינת ישראל ואחד המיזמים הגדולים בעולם בתחום התשתית.

על פי פרסום של משרד ראש הממשלה "תשתיות לצמיחה 2025", שמציג את כלל מיזמי התשתית בישראל אשר מקודמים על ידי משרדי הממשלה ויחידות הסמך (שעלות הקמתם הינה מעל 100 מיליון ש"ח) ההשקעה בפרויקט המטרו תהיה כשליש מההשקעה הכוללת של המדינה בתשתיות בשנים הקרובות ותקציב הפרויקט המעוגן ב"חוק המטרו" עומד על 150 מיליארד ש"ח.

בביקורת עלה כי בוצעו כמה פעולות היערכות חשובות לצורכי קידום הפרויקט, לרבות: חקיקת חוק המטרו, הקמת גופים ייעודיים לקידום הפרויקט וחתימה על הסכם SLA בין חברת נת"ע (נתיבי תחבורה עירוניים) לחברת החשמל לישראל.

ועם זאת, ההיערכות עדיין לא הושלמה במלואה וניכרים פערים בכמה תחומים: פעולות שנגקטו לשיפור התיאום עם הרשויות המקומיות ועם חברות התשתית טרם הושלמו, הגופים שהוקמו מכוח חוק המטרו עדיין פועלים במתכונת מצומצמת או לא אוישו כלל, לא נמצאו פתרונות לבעיית המחסור בעובדים זרים ולבעיית המחסור בעובדים מקצועיים ישראלים זרים, וטרם הושלמה ההיערכות לקבלת הציוד הדרוש לפרויקט. כלומר, המחסור במשאבי המשק עדיין ניכר, וזאת אף שהנושא ידוע ומוכר למשרד התחבורה ולמשרדי הממשלה האחרים זה יותר מעשור. השפעות מגבלות המשק האלה באות לידי ביטוי כבר כעת, בשלבים המוקדים של הפרויקט.

עוד הצביעה הביקורת על שלושה סיכונים כספיים מהותיים המסתמנים לעת הזו: פערים בהיקף של מיליארדי

הבאים. תוקפן ומעמדן של קרנות הון נקבע במסמכי היסוד להקמתן, והן נבדלות בעיתוי מימושו, ביעודן ובהיקפן. הביקורת העלתה פערים הנוגעים להסדרת מאפייני קרנות ההון שפוגעים בשימור מעמדן ובהשגת ייעודן במשך הזמן. פערים אלה מתייחסים בעיקר לדרכי העברת עודפים ויתרות בין שנים, להבטחת ייעוד הכספים שנצברו בהן ולדרכי השמירה על ערכם הריאלי ועל השאתם. עוד נמצא כי היעדר מתווה מוסכם בין אגף התקציבים לאגף החשב הכללי פוגע בשלמות הצגת המידע אודות קרנות הון ועלול לגרום לשימוש פסול בהן ככלי עוקף תקציב מדינה, ללא הצדקה.

ביקורת סייבר ומערכות מידע - ביקורות אלו בוחנות את ההיערכות והמוכנות של הגופים המבוקרים לסיכוני סייבר ואת איתנותן של מערכות המידע שלהם.

לדוגמה, הביקורת בנושא **"מערכות המידע והגנת הסייבר בבחירות לרשויות המקומיות"** בדקה את מערכות המידע והגנת הסייבר הנוגעות לבחירות לרשויות המקומיות. הביקורת בוצעה גם בזמן אמת והחלה עוד בשלב ההיערכות למערכת הבחירות. במהלך הביקורת העביר משרד מבקר המדינה חלק מהממצאים לגופים המבוקרים לצורך שיפור היערכותם לבחירות, וחלקם תוקנו לפני יום הבחירות.

ביום הבחירות, בליל הבחירות ובימים שלאחר מכן ביצעו צוותים מטעם משרד מבקר המדינה ביקורת במרכז השליטה והבקרה שהפעילה יחידת המפקח במשרד הפנים, במרכז המיון של המעטפות החיצוניות ובמרכזי קליטה של 13 רשויות מקומיות ברחבי הארץ שהיו באחריותם של מנהלי הבחירות שהועסקו מטעם יחידת המפקח במשרד הפנים. בביקורת עלו ליקויים הן בהיערכות התקשורת לבחירות והן בהתנהלות בפועל תוך כדי הבחירות.

בדוח נוסף בתחום, נבדק **"ניהול מאגרי מידע במשרד הביטחון ואבטחתם"** - האופן שבו משרד הביטחון מנהל את מאגרי המידע שהוא בעל השליטה בהם והאופן שבו הוא מאבטח אותם בראי הדרישות החלות עליו כפי שנקבעו בחוק הגנת הפרטיות. תמונת המצב שעלתה מדוח זה הצביעה על פערים באופן שבו משרד הביטחון מנהל את 14 מאגרי המידע שהוא בעל השליטה בהם ואת אבטחתם, ושבהם קיימים נתונים אישיים בנוגע ל-2.84 מיליון איש, בין היתר בהיבטי מיפוי ורישום, סיווג, ניהול הרשאות, בקרה ועוד.

2023 על 2.9% בלבד. בהיבט האכיפה, שיעור הגבייה מהעיצומים הכספיים שהטיל הממונה על התקינה בשנת 2024, לפני נקיטת צעדים משפטיים נוספים ע"י רשות האכיפה והגבייה, עמד על 2% בלבד (כ-93,000 ש"ח מתוך 4.2 מיליון ש"ח).

בביקורת נוספת בתחום היעילות והמועילות, נבחנה **"איכות ההוראה במוסדות להשכלה גבוהה"**. הביקורת בדקה במועצה להשכלה גבוהה-הוועדה לתכנון ותקצוב (מל"ג-ות"ת) את מודל התקצוב ולפיו מקצה ות"ת תקציבי מדינה למוסדות להשכלה גבוהה ואת השימוש בקולות קוראים לתמרוץ המוסדות להשקיע בקידום איכות ההוראה; את המודל שקבעה מל"ג לקידום איכות ההוראה - מרכיביו, אופן יישומו במוסדות והשפעתו על קידום איכות ההוראה; ופיקוח המל"ג על איכות ההוראה במוסדות. במוסדות להשכלה גבוהה (8 אוניברסיטאות ו-20 מכללות מתוקצבות) נבדק קידום איכות ההוראה - בהנהלת המוסדות, בפקולטות או במחלקות ובמרכזים לקידום הוראה.

במסגרת סקר שנערך בביקורת זו עלה, בין היתר, כי כ-30% מהמרצים שהשיבו על הסקר (932 מתוך 3,147) מסכימים עם ההיגד לפיו המוסד להשכלה גבוהה מתמרץ ומתגמל פעולות לקידום איכות ההוראה במידה מועטה או בכלל לא.

הביקורת הצביעה על כך שמודל התקצוב של ות"ת, הכולל את מרכיב ההוראה ואת מרכיב המחקר, ואשר על פיו מוקצה מרבית התקציב למוסדות (כ-70%), אינו קושר בין איכות ההוראה ובין תקצוב המוסד, למעט השימוש במדד יחס סטודנטים-לסגל שגם לגביו יש תהיות אם הוא משקף נאמנה את איכות ההוראה. זאת בשונה ממרכיב המחקר במודל, אשר קושר בין האיכות המחקרית לתקצוב.

ביקורת השירות לאזרח - ביקורות אלו בוחנות את השירות הציבורי הניתן לאזרח מנקודת מבטו של מקבל השירות.

הביקורת בנושא **"היבטים בשירות לציבור ברשות מקרקעי ישראל - ביקורת מעקב"** בדקה את אופן ומידת תיקון הליקויים מהביקורת הקודמת שפורסמה בשנת 2021.

בשנת 2023 ביצעה רמ"י כ-125,000 פעולות שירות עיקריות כשהנפוצות מתוכן הן אישור, רישום והעברה של זכויות במקרקעין.

ביקורת המעקב שיקפה כי כ-40% מהליקויים שנבדקו בביקורת המעקב תוקנו במלואם או במידה רבה, למשל מיפוי פערים בין הסטנדרטים המומלצים לאספקת שירותים ממשלתיים לציבור לבין המצב הקיים ברמ"י וצמצומם, התאמת שירותים לאנשים עם מוגבלות והכשרת עובדים לצורך כך. עם זאת, כ-60% מהליקויים שהועלו בביקורת הקודמת טרם תוקנו או תוקנו במידה מועטה, ובכלל זה אי-השלמת גיבוש אסטרטגיית שירות, אי-פרסום אמנת שירות SLA-י לכלל הפעולות, מיעוט שירותים מקוונים באופן מלא ואי-תיקון ליקויים בטיפול בתלונות הציבור.

בביקורת מעקב נוספת נבדקה **"אספקת החשמל ברשויות המקומיות הדרוזיות ברמת הגולן"**. ממצאי המעקב מאז הדוח הקודם שפורסם בשנת 2019 העלו כי על אף השיפור שחל בניהול משק החשמל, בשדרוג רשת החשמל, בשיעורי הגבייה ובירידת הפחת בחשמל בשלוש מועצות מקומיות דרוזיות ברמת הגולן, עדיין קיימים ליקויים בניהול משק החשמל במועצות מקומיות אלה, בין היתר בנושאים הבאים: השלמת חלוקת החשמל ואספקתו כנדרש עפ"י חוק, מדידת עוצמת הקרינה הבלתי מייננת במתקני החשמל ובדיקת חריגה ברמות החשיפה של התושבים לקרינה וקרבת רשת החשמל לבתים.

ביקורת פיננסיות - ביקורות אלו בוחנות את הסיכונים, המגמות והאתגרים העולים מהדוחות ומהנתונים הכספיים של הגופים המבוקרים.

בביקורת בנושא **"הדוחות הכספיים של מדינת ישראל ליום 31.12.23 - קרנות הון ממשלתיות"** נבדקה פעילותן של קרנות הון ממשלתיות המשמשות לניהול פעילות ייחודית במסגרת הממשלה אגב יצירת הפרדה חשבונאית ותקציבית בין פעילותן לבין הפעילות הרגילה של הממשלה. הקמתן נועדה להשיג מטרות שונות, ובהן הגנה מפני הסתברות להפסד כספי בהתרחשות אירועים שונים, גישור על פערי עיתוי רב-שנתיים בין הכנסות להוצאות בפרויקטים גדולים ומערכתיים, ריכוז אמצעים כספיים להשגת מטרות שונות וניהול כספים והשאתם לטובת הדורות

פעילותה של ביקורת המדינה בהתמודדות עם מצבי חירום לאומיים

אחד מעקרונות היסוד בפעילותה של ביקורת המדינה הוא התאמתה ליעדים לאומיים, לסיכונים אסטרטגיים ולשינויים סביבתיים. כפועל יוצא מכך, חלק מרכזי בפעילותה של ביקורת המדינה במהלך שנת 2025 הוקדש לביקורת אשר בוחנת את ההיערכות של משרדי הממשלה והגופים המבוקרים השונים למצבי חירום ביטחוניים וסביבתיים ואת התמודדותם עם מצבים אלה, זאת נוסף על ביקורות שעסקו בנושאי מלחמת חרבות ברזל כמפורט בפרק הקודם לעיל.

להלן יפורטו הביקורות המרכזיות שפורסמו בתחומים אלו בשנת 2025.

יצוין כי עבור חלק מן הדוחות שלהלן, החליטה ועדת המשנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת לפרסם רק חלקים מהם, לשם שמירה על ביטחון המדינה, בהתאם לסעיף 17 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משוכב].

אמצעי התחבורה הציבורית בעולם הם אחד היעדים המועדפים על גורמי טרור לביצוע פיגועים, וזאת לנוכח נגישותם, הקושי לאבטח אותם והמספר הרב של האנשים המשתמשים בהם. מתוך כך נבחנו בביקורת היבטים שונים **בהיערכות לאירוע טרור ברכבת הקלה בגוש דן** שבה נוסעים, על פי תחזית ההפעלה המלאה של "הקו האדום", כ-300,000 נוסעים ביום.

בין היתר, נבדקו היבטים הנוגעים לתהליך אישור תרחיש הנפגעים, להיערכות לאירוע טרור בלתי קונבנציונלי, לאיזוש ולכשירות של המאבטחים ולאמצעי קשר מסוימים.

סיכון ביטחוני זה התממש באוקטובר 2024, בעת שאירע פיגוע קשה ברכבת הקלה בגוש דן - חוליית מחבלים פתחה באש לעבר אחד מקרונות הרכבת באחת התחנות של הקו האדום ביפו ולאחר מכן לעבר עוברי אורח. בפיגוע זה נרצחו שבעה בני אדם ונפצעו 16.

בדוח נוסף נבחנה **אבטחת נמל התעופה רמון באילת** מפני איומים ביטחוניים והמענה לאירוע רב-נפגעים. אירועי חירום בנמל התעופה רמון או בסביבתו עלולים להיגרם בגין פעולות טרור או אסון תעופתי המוני בנמל או בסביבתו. בהתאם לכך נבדקו בביקורת, בין היתר, היבטים בהסדרת הטיפול באירוע רב-נפגעים, באבטחת נמל התעופה, בפיקוד ובשליטה באירוע רב-נפגעים ובמענה הרפואי.

איום ביטחוני נוסף נבחן בדוח מערכת בנושא **"אפקטיביות מכשול קו התפר והמעברים בגזרת עוטף ירושלים"**. ב-8.9.25, לאחר מועד סיום הביקורת, אירע פיגוע רצחני בצומת רמות בירושלים שבו נרצחו שישה ישראלים ונפצעו כעשרה. הפיגוע בוצע על ידי מחבלים תושבי כפרים פלסטיניים שבאזור רמאללה.

בהמשך לממצאי הביקורת המפורטים בדוח זה ועל רקע הסיכונים הביטחוניים הנובעים מאירועי פעילות חבלנית עוינת ממפגעים היוצאים משטחי איו"ש, בפרט לירושלים ולסביבתה, צוין בפתח הדוח כי קיימת חשיבות ודחיפות לתיקון הליקויים שעלו בביקורת זו תוך בחינת יישום ההמלצות שצוינו בדוח.

הדוח בחן מגוון היבטים ובהם: האחריות והסמכות של מג"ב עוטף ירושלים, איום הייחוס ותרחיש הייחוס, אפקטיביות המענה המבצעי במכשול קו התפר, הפתחות במכשול, תפיסת ההפעלה של המעברים, הטרונגויות הכוחות הפועלים במעברים, נושאי האבטחה והבידוק במעברים, התאמת תשתיות המעברים לגידול באוכלוסייה ואזורי המעברים.

הביקורת העלתה, בין היתר, כי בחלק משמעותי מתוך כמה מאות ק"מ של תוואי קו התפר בעוטף ירושלים אין מכשול וכן הצביעה על ליקויים ופערים במימוש החלטות הממשלה או ראש הממשלה, בפיקוד ושליטה במענה המבצעי לעוטף ירושלים בבידוק ובאבטחה של העוברים במעברים ובהתאמת תשתיות המעברים לגידול באוכלוסייה ביהודה ושומרון.

אתגר לאומי נוסף נבחן כנגזרת מהצורך הקריטי להבטחת אספקת מזון בעת חירום. ישראל כ"מדינת אי", מחויבת לדאוג לקיום של מלאי מזון מספק לתקופות ארוכות ומתוך כך ועל רקע מלחמת "חרבות ברזל" שנמשכה כשנתיים, בחנה הביקורת **"הבטחת צורכי המזון של מדינת ישראל בחירום"** את ההיערכות והמוכנות של גופי הממשלה השונים להבטחת אספקת מזון בשעת חירום.

הביקורת העלתה כי שלושה מתוך ששת ספקי המזון הגדולים בישראל נשלטים בידי תאגידים בבעלות זרה, בלי שנבחנה השפעת הדבר על ביטחון המזון ועל הביטחון הלאומי של מדינת ישראל. עוד העלתה הביקורת כי חל גידול של 16% באספקת המזון המבוססת על יבוא בשנת 2021 יחסית לשנת 2011, זאת לעומת גידול של 1.5% באספקת המזון מייצור מקומי באותה תקופה, נתונים המעידים על הגדלת התלות ביבוא מזון. כמו כן העלתה הביקורת ליקויים ופערים בהיעדר אסטרטגיה לביטחון המזון, במחסור במוצרים חיוניים במלאי החירום של משרד הכלכלה ובהבטחת יבוא של מוצרי מזון וחומרי גלם.

כמו כן, בשלוש ביקורות מעקב נבחנו שלושה סיכונים לאומיים במישור האזרחי-סביבתי: טיפול הרשויות המקומיות במבנים מסוכנים; היערכות הרשויות המקומיות לשריפות; והגנה מפני נזקי שיטפונות.

ביקורת המעקב בנושא **"טיפול הרשויות המקומיות במבנים מסוכנים"** העלתה כי על אף ההערכה משנת 2022, יש בישראל 810,000 דירות הטעונות חיזוק כיוון שלא נבנו בהתאם לתקן 413 לעמידות מבנים בפני רעידות אדמה.

מביקורת המעקב עלתה תמונת מצב ולפיה למרות חומרת הליקויים שעלו בדוח הקודם שפורסם בשנת 2022 ואף על פי שמשרד ראש הממשלה זיהה בשנת 2021 את הוואקום השורר בטיפול בנושא, למרות הדיון בוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, ובצל המלחמה שגרמה לנזקים רבים למבנים, חלקם עד כדי צורך להורסם, לא התקדם הטיפול בנושא.

חשיבות הביקורת התחדדה על רקע מתקפת הטיילים מאיראן במהלך מבצע עם כלביא והמחשה את הצורך בתיקון הליקויים הכלולים בדוח זה - שעה שמבנים רבים, ובהם מבנים שנבנו לפני עשרות שנים, ספגו פגיעות וקרסו, ונגרמו נזקים כבדים לאזרחי ישראל - אבדות בנפש, פציעות ופגיעות נרחבות במבנים ובתשתיות ציבוריות.

ביקורת המעקב בנושא **"היערכות הרשויות המקומיות לשריפות"** העלתה פערים בתחום ההיערכות לכיבוי שריפות בקו העימות בצפון במהלך מלחמת חרבות ברזל. בין היתר בהיעדר סיוע אווירי לצורך כיבוי אש והיעדר מענה חלופי הולם לכיבוי שריפות באזורים שבהם הכיבוי האווירי לא התאפשר ובהנעה של צוותי כיבוי לאזורי שריפות

פעילותה של ביקורת המדינה בקידום הטיפול באוכלוסיות מיוחדות

על פי חזון מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, אחת ממטרותיה העיקריות של ביקורת המדינה היא לבחון את טיפולם של גופי הממשלה באוכלוסיות הראויות לקידום, דוגמת החברה החרדית, המגזר הערבי, יוצאי אתיופיה ואנשים עם מוגבלות, ולקדם את הטיפול באוכלוסיות שקולן אינו נשמע דיו - VOICE FOR THE VOICELESS.

להלן כמה דוגמאות לדוחות ביקורת שפורסמו בשנת 2025 בתחום זה:

הביקורת בנושא **"ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג - ביקורת מעקב"** בחנה את פעולותיהן של רשויות השלטון, המרכזי והמקומי, לתיקון הליקויים העיקריים שעלו בדוח מבקר המדינה הקודם שפורסם בשנת 2021.

ביקורת המעקב הצביעה על כך שבשנים שחלפו למן סיומה של הביקורת הקודמת קידם משרד הרווחה כמה מהלכי רוחב רבי-משמעות, שלהם צפויה להיות השפעה של ממש על טיבם של השירותים בתחום האלימות במשפחה שהרשויות המקומיות נותנות. לצד זאת, הועלה בביקורת המעקב כי פעולות שהיו אמורים להוביל המערך הלאומי להתמודדות עם תופעת האלימות במשפחה והוועדה הבין-משרדית הקבועה הנמנית עם מערך זה, במטרה לטייב את דרכי ההתמודדות עם תופעת האלימות במשפחה, כפי שהומלץ בעניינין בביקורת הקודמת, לא ננקטו כלל, או שהליקויים בעניינם תוקנו במידה מועטה בלבד. למשל, הסדרת העברת המידע בין גורמי הטיפול לגורמי אכיפת החוק והיבטים בהקצאת תקציב ייעודי וניצולו לצורך להתמודדות עם התופעה.

ביקורת מעקב נוספת בנושא **"הנגשת ההשכלה הגבוהה לחברה החרדית - ביקורת מעקב"** בחנה את תיקון הליקויים מהביקורת הקודמת שפורסמה בשנת 2019. ביקורת המעקב העלתה שעל אף הפעילות של המועצה להשכלה גבוהה-הוועדה לתכנון ותקצוב (מל"ג-ות"ת) בשנים האחרונות להגדלת היקף האוכלוסייה החרדית שלומדת במוסדות להשכלה גבוהה, ובכלל זה בכלל זה הרחבת הפריסה של התוכניות לחרדים, לצמצום היקף הנשירה של הסטודנטים החרדים באמצעות תוכנית מעטפת ולהעדפת תחומי לימוד בעלי אופק תעסוקתי, בפועל טרם חל שינוי מהותי בשיעור הסטודנטים החרדים מתוך האוכלוסייה הפוטנציאלית - 13,350 סטודנטים חרדים מתוך 386,000 הפוטנציאל בגילי 18 - 40 בשנת 2023. כמו כן, עלו פערים בהגדרת הזכאים להשתתפות בתוכניות מל"ג-ות"ת וכן בשיעור הגברים מכלל הסטודנטים והסטודנטיות החרדים (31% בלבד מהסטודנטים הם גברים).

הביקורת בנושא **"טיפול המחלקות לשירותים חברתיים בבני נוער בסיכון"** בחנה את אופן הטיפול ודרכי ההתערבות של המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות שנבדקו בענייניו של נוער על רצף הסיכון, הסכנה והניתוק. כמו כן נבדקו אופני הטיפול הייחודיים בנושא בחברה החרדית, הערבית, הדרוזית והבדואית וכן בקהילת הלהט"ב.

הביקורת העלתה כי חלפו 16 שנים ממועד המיפוי האחרון של בני הנוער בסיכון וכי גם מיפוי זה נעשה בכ-70% מהרשויות המקומיות בלבד, ומכאן שעל פי ההערכות, פחות ממחצית מבני הנוער הנמצאים בסיכון מוכרים לשירותי החברה. עוד העלתה הביקורת ליקויים ופערים, בין היתר באיתור של בני נוער בסיכון, וכן מחסור בכוח אדם ובמתקנים.

לפרקי זמן קצרים בלבד בעוד כיתות הכוננות ביישובים נשארו להתמודד עם השריפות, לעיתים ללא הכשרה ואמצעים מספקים.

עוד עלה בביקורת המעקב כי טרם אושרו התקנות לעניין הגנה על יישובים מפני שריפות יער בהיעדר מקור תקציבי לביצוען, וכי בהחלטת הממשלה 1091 משנת 2022 אושר תקציב להקמת אזורי חיץ בתשעה אזורים בלבד, וטרם הוסדר התקציב לאזורים אחרים המצויים בסיכון גבוה.

חשיבות הביקורת באה לידי ביטוי באפריל 2025, לאחר מועד סיום הביקורת, אז פרץ גל שריפות ענקיות בהרי יהודה. גל שריפות זה הביא לפנינו יזום של היישובים הסמוכים. השריפות פגעו בצמחייה ובעלי חיים והסבו נזק חמור למערכות האקולוגיות.

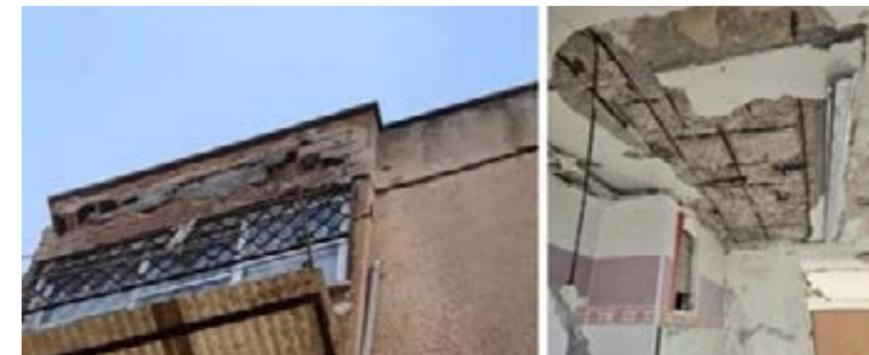
סיכון סביבתי נוסף נבדק בביקורת המעקב בנושא **"ההגנה מפני נזקי שיטפונות"**.

בשנת 2021 פורסם דוח מבקר המדינה שבחן את פעולות הממשלה שנועדו להגן על הציבור מפני נזקי שיטפונות. בביקורת המעקב נמצא כי לצד חלק מהליקויים שתוקנו באופן מלא או במידה רבה, נמצאו שני ליקויים שתוקנו באופן חלקי - אי קידום אסדרה מקיפה וכוללת של תחום הניקוז בחוק, לרבות חלוקת הסמכויות והאחריות בתחום הניקוז בין רשויות הניקוז לרשויות המקומיות ואת מנגנון האכיפה של הוראות החוק למניעת פגיעה בעורקי נחל ובסביבתם; והסדרת פעילותו של המרכז לחיזוי שיטפונות ושל ממשקיו עם גופי החירום.

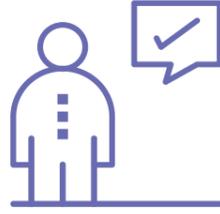
יתרה מזאת, נמצאו כמה ליקויים שתוקנו במידה מועטה בלבד או לא תוקנו כלל, ובכלל זה - רק במהלך הביקורת בשנת 2024 משרד החקלאות החל בפיתוח המתודולוגיה הארצית לניהול סיכונים שיטפונות, שתכלול כלים לתיעדוף הטיפול בסיכונים ברמה הלאומית. נוסף על כך, משרד החקלאות, בשיתוף גורמים רלוונטיים נוספים, טרם הסדיר כמה סוגיות הנוגעות להיטלי הניקוז - ובהן מנגנונים ואמות מידה לקביעת תעריפי הניקוז ומיפוי מעודכן לחישוב השטחים שבעדם משלמת רמ"י היטלי ניקוז.

שיטפון בכביש 40 באזור נחל פארן, אפריל 2023 - מתוך הדוח בנושא ההגנה מפני נזקי שיטפונות

דוגמאות למבנים מסוכנים בבאר שבע ובבת ים - מתוך הדוח בנושא טיפול הרשויות המקומיות במבנים מסוכנים מפני נזקי שיטפונות

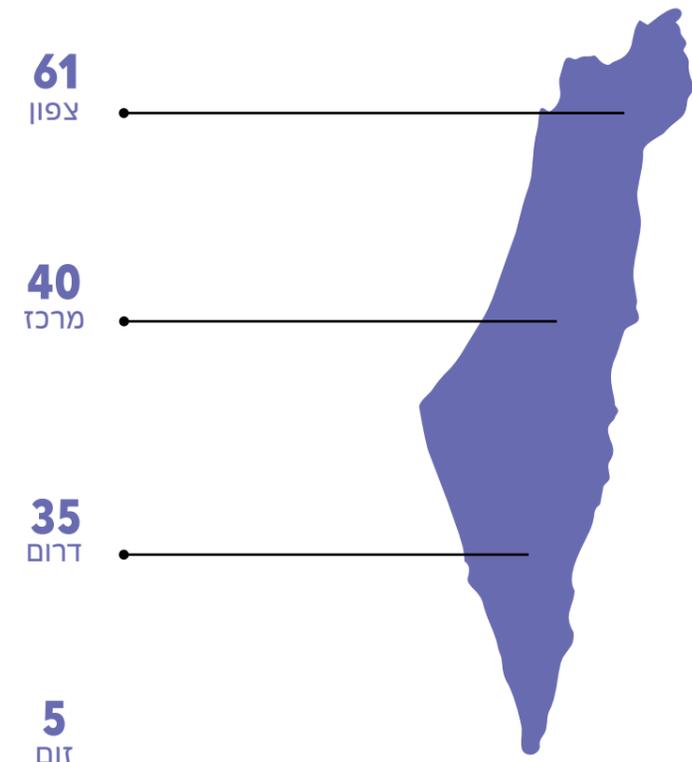
גיבוש דוח מיוחד של נציבות תלונות הציבור בנושא ארנונה

נציבות תלונות הציבור מבררת תלונות הנוגעות לארנונה ברשויות המקומיות בהיבטיה השונים ומסייעת למתלוננים בהתנהלותם מול הרשויות המקומיות בנושא זה. לא פעם, בעקבות בירור של תלונה בנושא הארנונה, הצביעה הנציבות על ליקויים פרטניים ומערכתיים שנמצאו בפעילותן של הרשויות המקומיות. הנושאים העיקריים המועלים בתלונות הם הנחות ופטורים מארנונה, אך הנציבות מתקבלות גם תלונות על הטלת הארנונה, שיטת החישוב, התעריפים והליכי גביית הארנונה. בנושא הנחות ופטורים מארנונה מתקבלות הנציבות תלונות, בין היתר, על אי-מתן הנחות סוציאליות, פטור לנכס ריק, הנחות לעסקים בתקופות הקורונה, אופן חישוב ההנחה ואי-מתן הנחות אוטומטיות. תלונות על שירות לציבור הקשור לארנונה נוגעות למגוון נושאים, ובהם: אי-מתן שירות לציבור באמצעים דיגיטליים מצד אחד ועודף דיגיטציה מצד אחר, עיכובים במתן מענה, ליקויים במוקד הטלפוני, אי-כינוס ועדות ערר, אי-הנגשת מידע לתושב והטלת נטל בירוקרטי. במהלך שנת 2025 פעלה הנציבות לניבוש דוח מיוחד ובו נסקרות תלונות הנוגעות לארנונה שהתקבלו הנציבות תלונות הציבור בשנים 2023 עד 2025 ותואר הטיפול בתלונות במבחר נושאים. [הדוח התפרסם בפברואר 2026](#).

הנגשת שירותי בירור התלונות למשרתי המילואים ולתושבים שחזרו לביתם בקווי העימות בצפון הארץ וביישובי עוטף עזה

עם תחילת מלחמת חרבות ברזל פעלה הנציבות באופן מיידי כדי לסייע ככל שניתן לאוכלוסייה הזקוקה לעזרה עקב מצב החירום ונקטה פעולות יזומות כדי להגיע במהירות וביעילות לכל הזקוק לסיועה. כבר ב-12.10.23, חמישה ימים לאחר פרוץ המלחמה, הוקם "קו חם" (בטלפון ובהודעות לנייד) של נציבות תלונות הציבור. בשבועות הראשונים פעל הקו החם 24 שעות ביממה, שישה ימים בשבוע, לצורך מתן מענה לכלל הפונים והמתלוננים. נוסף על כך, עובדות ועובדי הנציבות החלו לפקוד את מרכזי המפונים ברחבי הארץ, מטבריה בצפון ועד אילת בדרום, כדי להנגיש למפונים את המידע העדכני בנוגע לזכויותיהם, לסייע להם בזמן אמת ובמקרים המתאימים אף לפתוח בבירור תלונתם מול הגוף הנילו. גם במהלך שנת 2025 המשיכה הנציבות להנגיש את פעילותה לציבור הרחב, ובפרט לאוכלוסיית משרתי המילואים ולתושבים שחזרו לביתם בקווי העימות בצפון הארץ וביישובי עוטף עזה. כך פעלה הנציבות בתקופת המלחמה ב-61 מוקדים בצפון הארץ, ב-40 מוקדים במרכז, ב-35 מוקדים בדרום וב-5 מפגשים מקוונים.

ביקורת המדינה מניעה לפעולה - דוגמאות מפעילות הביקורת

אפקטיביות הביקורת נמדדת, בין היתר, בפעולות שנוקטים הגופים המבוקרים לתיקון הליקויים שעלו בביקורת. להלן כמה דוגמאות לפעולות כאלה משנת 2025.

דוח מבקר המדינה בנושא "היעדר תפיסת ביטחון לאומי וההשפעה על תהליכים מרכזיים בדרג המדיני ובצה"ל" (נובמבר 2025)

✓ ההמלצה מתוך דוח הביקורת

"על ראש הממשלה להוביל יחד עם הקבינט המדיני-ביטחוני או הממשלה, הנושאים באחריות לגורל המדינה, תהליך סדור של גיבוש תפיסת ביטחון לאומי כתובה, להביא לאישורה ולתת לה תוקף רשמי. כמו כן, בהתאם לחוק המל"ל, על המל"ל לבחון את התפיסה ולהציע לה עדכונים; ועל ראש הממשלה בשיתוף הקבינט המדיני-ביטחוני או הממשלה לדרוש ולהנחות את המל"ל להציג לפנייהם את ממצאי בחינתו... על ראש המל"ל לקיים את כל התהליכים הנדרשים כדי שהקבינט המדיני-ביטחוני ידון בהצעתו לעדכון תפיסת ביטחון לאומי, כדי שיקבל החלטה לגביה..."

✗ הליקוי מתוך דוח הביקורת

"מדינת ישראל פועלת ללא תפיסת ביטחון לאומי מאושרת באופן רשמי ובעלת תוקף מחייב - על אף שבחוק המל"ל שנחקק בשנת 2008 נקבע כי אחד מתפקידי המל"ל הוא לבחון את תפיסת הביטחון של מדינת ישראל ולהציע לה עדכונים, והגם ששולבה בחקיקה הוראה ברוח המלצת ועדת וינוגרד משנת 2008, לפיה הדרג המדיני ידרוש וינחה על פיתוח מסמכי יסוד אסטרטגיים בנושאים מדיניים-ביטחוניים ויאשר אותם, מדינת ישראל פועלת ללא תפיסת ביטחון לאומי מאושרת באופן רשמי ובעלת תוקף מחייב וללא הקצאת משאבים לאומיים בהתאם לסדרי העדיפויות שנקבעו בה..."

הפרסום באתר הכנסת²

"בחודשים הקרובים תאושר בקבינט תפיסת הביטחון הלאומית"

"כך חשף סגן ראש המטה לביטחון לאומי בוועדה לביקורת המדינה... יו"ר ועדת החוץ והביטחון לשעבר, סיפר על החוק שיזם שתחייב ממשלה לגיבוש תפיסת ביטחון לאומית, חמישה חודשים מתחילת כהונתה..."

נובמבר 2025

דוח מבקר המדינה בנושא "ענף החקלאות במלחמת חרבות ברזל"

(ספטמבר 2025)

✓ ההמלצה מתוך דוח הביקורת

"מומלץ למשרד החקלאות כי במסגרת היערכותו לעת חירום הוא ייתן את הדעת על הצורך להתמודד עם מחסור חריג בכוח אדם בענף, וכי הוא יגבש תוכניות היערכות מפורטות בנושא שיספקו מענה למחסור כאמור. זאת, כדי לצמצם את הפגיעה בענף וברציפותו התפקודית במצבי חירום העלולה לגרום למחסור בתוצרת חקלאית חיונית ואף לעליית מחירה, כפי שאירע במלחמת חרבות ברזל".

✗ הליקוי מתוך דוח הביקורת

"אי היערכות מוקדמת של משרד החקלאות ורשות האוכלוסין וההגירה למחסור חריג בכוח האדם בענף החקלאות בעת מלחמה - בענף החקלאות הועסקו ערב המלחמה יותר מ-36,000 חקלאים ישראלים, 22,611 עובדים זרים חוקיים, 7,648 עובדים זרים לא חוקיים וכ-11,000 עובדים פלסטינים. משרד החקלאות לא נערך מבעוד מועד לכך שבזמן לחימה יהיה מחסור חריג באלפי עובדים בענף בשל נטישת העובדים הזרים, איסור כניסת עובדים פלסטינים לישראל, ירידה במספר העובדים הישראלים עקב גיוס מילואים נרחב או פינוי של המשקים. זאת, אף על פי שבשנים האחרונות תרחישי הייחוס הרכוונטיים, הליכי הפקת הלקחים ממבצע צוק איתן ולקחי תרגילי החירום שערך המשרד לימדו על הצורך להיערך לכך.

כמו כן, לפני פרוץ המלחמה לא הכין מינהל עובדים זרים ברשות האוכלוסין וההגירה תוכנית שבה התייחסות קונקרטית לענף החקלאות, הכוללת היערכות לטיפול במחסור בכוח האדם הנובע ממחסור בעובדים זרים פלסטינים. בפועל יותר מ-21,000 עובדים זרים ופלסטינים עזבו את הענף בחודשים הראשונים של המלחמה".

הפרסום באתר משרד החקלאות³

לטובת הרציפות התפקודית וביטחון המזון משרד החקלאות וביטחון המזון יעניק המלצות להיתרי עבודה לעובדים זרים בשירותי תמך חקלאיים

פיילוט חדש של המשרד שיופעל בשנת 2026 יאפשר הגשת בקשות לקבלת המלצה להעסקת עובדים זרים על ידי נותני שירותים חיוניים למשקים חקלאיים עבור עיבוד שטחים חקלאיים, שירותים טיפוליים לחיות משק ושירותי מיון ואריזה של תוצרת חקלאית טרייה

דצמבר 2025

דוח מבקר המדינה בנושא "הסדרת הסיוע לנפגעי פעולות איבה מאירועי

שבעה באוקטובר"

(פברואר 2025)

✗ הליקוי מתוך דוח הביקורת

"אומדנים כלכליים לתוספת התגמולים לנפגעים מאירועי שבעה באוקטובר, על פי הדין הקיים (נפגעי "המעגל הראשון" שהוכרו): לפי האומדן של אגף התקציבים במשרד האוצר - תוספת התגמולים השנתית הקבועה החל ב-2024 לתקציב המדינה תעמוד על כ-520 מיליון ש"ח. אומדן זה התבסס על הערכת חסר שלפיה יהיו 6,700 איש שיוכרו (בדרגת נכות 20% ומעלה, המזכה בקצבה חודשית לכל החיים), לעומת הערכת המוסד לביטוח לאומי לאותו מועד שעמדה על 20,000 נפגעים שיהיו זכאים לקצבה חודשית כאמור - פי שלושה מהערכת אג"ת. בפועל, נכון למועד סיום הביקורת כ-61,000 נפגעי פעולות איבה הוכרו בהכרה המרוכזת.

לפי האומדן של משרד מבקר המדינה - תוספת התגמולים השנתית הקבועה החל ב-2024 לתקציב המדינה תעמוד באומדן המזערי על כמיליארד ש"ח, ובאומדן המרבי על כ-1.7 מיליארד ש"ח. לאומדן זה יש להוסיף 525 מיליון ש"ח המשולמים לנפגעי איבה שהוכרו לפני אירועי שבעה באוקטובר".

✓ הפעולה שנוקטה במהלך הביקורת (מתוך דוח הביקורת)

"בעקבות הביקורת ולאחר סיומה, עדכן אג"ת ביוני 2024 את האומדן לתוספת התגמולים השנתית הקבועה לתקציב המדינה, כך שתעמוד באומדן המזערי על כ-900 מיליון ש"ח ובאומדן המרבי על 1.623 מיליארד ש"ח. לאומדנים אלו יש להוסיף את עלויות התגמולים למשפחות שכולות, כ-135 מיליון ש"ח".

דוח מבקר המדינה בנושא "בנקאות דיגיטלית" (נובמבר 2022)

❌ הליקוי מתוך דוח הביקורת

"רווחיות המערכת הבנקאית והתועלות לציבור - הדיגיטציה תרמה רבות לשיפור גיוון השירות הבנקאי וליעילותו לצרכנים וכן הפחיתה את העלויות שמשלם הציבור על עמלות. עם זאת, הדיגיטציה אשר הפחיתה את עלויות המשכורות וההוצאות הנלוות של הבנקים ותרמה לגידול של 10% ברווח חמש הבנקים הגדולים בשנים 2014 - 2021, לא תרמה לירידה במרווחי האשראי ורווחיהם במהלך השנים האחרונות גדלו בעקביות מ-10.4 מיליארדי ש"ח בשנת 2014 ל-22.1 מיליארדי ש"ח בשנת 2021, בהתאם לגידול בתיק האשראי הבנקאי. הדבר מצביע על הריכוזיות בענף הבנקאות ועל היעדר תחרות מספקת, מטיל ספק אם ההתייעלות הדיגיטלית התגלגלה במלואה לציבור ומחדד את הצורך של בנק ישראל והפיקוח על הבנקים בתוכו ליזום פעולות בעידן הדיגיטלי להגברת התחרות בענף הבנקאות, על מנת שההתייעלות הדיגיטלית תבוא לידי ביטוי באופן משמעותי יותר בהפחתת העלויות לצרכן".

הפרסום באתר משרד האוצר⁴

צעדי הדגל של התכנית הכלכלית לשנת 2026 כפי שאושרו בממשלה

קידום התחרות בשוק הבנקאות - עידוד הקמת בנקים חדשים - קיימת בעיית תחרות בענף הבנקאות, כאשר משקי הבית והעסקים הקטנים והבינוניים משלמים את המחיר הכבד ביותר על היעדר התחרות. אחד החסמים המרכזיים להתפתחות של תחרות מחוץ למערכת הבנקאית נוגעת לעליונות הבנקים בעלות מקורותיהם. במטרה לקדם את התחרות בשוק הבנקאות, ובהתאם להמלצות הצוות הבין-משרדי להגברת התחרות בשוק הבנקאות, מוצע לקדם תיקוני חקיקה אשר יאפשרו רגולציה מותאמת לבנקים קטנים, אשר תהיה מותאמת לרמת הסיכון המערכתי שבנקים אלו מייצרים ולמאפיינים התחרותיים שלהם. בנוסף, מוצע לתקן את חוק הבנקאות (רישוי) כך שחברת החזקות פיננסית אשר בבעלותה גוף מוסדי, תוכל לשלוט בבנק קטן

דצמבר 2025

⁴ [HTTPS://WWW.GOV.IL/HE/PAGES/ECONOMIC-PLAN](https://www.gov.il/he/pages/economic-plan)

דוח מבקר המדינה בנושא "ההתמודדות עם תופעת האלימות בין בני זוג" (פורסם ביוני 2022, דוח מעקב פורסם ביולי 2025)

❌ הליקוי מתוך דוח הביקורת

"המורכבות המשפטית הכרוכה בהעברת מידע בין גופים - העברות מידע בין משרדי הממשלה הפועלים בתחומי האלימות במשפחה עשויות לסייע בגיבוש תמונת מצב מלאה אשר לפיה יוחלט מהן דרכי הפעולה המומלצות, תוך שמירה על רצף טיפולי וסנכרון בין הגורמים המטפלים... העברות מידע מצד גורמי הרפואה לגורמי הרווחה והאכיפה תאפשר קבלת מידע על פגיעות פיזיות ומיניות והעברת מידע לגורמים החינוכיים המטפלים בילד ובמשפחה נפגעת אלימות תסייע ביצירת מעטפת תומכת ומשקמת ובהפחתת הסיכון בהעברת התופעה לדור הבא... עם זאת, קיימת מורכבות משפטית הנובעת מהוראות תקנות הגנת הפרטיות... בהתאם להוראות תקנות אלה נדרשת, בין היתר, הסדרה של אופן העברת המידע... בהמלצות הוועדות הבין-משרדיות עלה הצורך בתיקוני חקיקה, ובין היתר, הרחבת האפשרות בסעיף 20 לחוק זכויות החולה, לגבי העברת מידע על ידי מוסד רפואי או בעלי מקצוע בתחום הרפואה, בנסיבות מסוימות של אלימות משפחה... נמצא כי לא הושלמו הליכי הסדרה, בהתאם להמלצות הוועדות הבין-משרדיות מהשנים 1998 ו-2016 שאומצו בהחלטות ממשלה, בדבר שיתוף הפעולה בהעברת המידע בין הגופים השונים האמונים על הנושא".

הפרסום באתר משרד הבריאות⁵ ובאתר מזכירות הממשלה⁶

תיקון חקיקה חדש של משרד הבריאות יאפשר לאנשי מקצוע במערכת הבריאות להעביר מידע רפואי חיוני, במקרים שבהם קיים חשש ממשי לפגיעה עתידית במטופל עצמו או באדם אחר.

מטרת תיקון החוק המוצע היא להעניק למטפלים במערכת הבריאות הרשאה למסור מידע לגורמים רלוונטיים, תוך הפעלת שיקול דעת ואיזון בין ערך הפרטיות לבין ערך ההגנה על חיים ושלמות הגוף (אתר משרד הבריאות)

מחליטים:

לאשר את טיוטת חוק זכויות החולה (תיקון מס' 20) (מסירת מידע לצורך מניעת פגיעה), התשפ"ה-2025 (אתר מזכירות הממשלה)

⁵ [HTTPS://WWW.GOV.IL/HE/PAGES/30112025-01](https://www.gov.il/he/pages/30112025-01)
⁶ [HTTPS://WWW.GOV.IL/HE/PAGES/DEC2265-2025](https://www.gov.il/he/pages/dec2265-2025)

נציבות תלונות הציבור מניעה לפעולה - דוגמאות מבירור תלונות

על פי חזון מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, ייעודה של הנציבות הוא לשמש גוף אובייקטיבי, מקצועי ונגיש ולברר תלונות המתקבלות מכל אדם לשם הבטחת מימושו של זכויותיו ולמען קידום שירות ציבורי יעיל והגן לחברה על כלל רבדיה.

להלן כמה דוגמאות לפעולות שביצעו הגופים הנילוונים במהלך שנת 2025 בעקבות תלונות שהוגשו לנציבות ולאחר התערבותה.

סימון חניית נכה בעקבות הליך גישור

התלונה

בנציבות תלונות הציבור התקבלה פנייה מהורים לבת בגירה שנולדה עם שיתוק מוחין ומתניידת בכיסא גלגלים ממונע, ובה צוין כי לאחרונה הם עברו לבית פרקע הממוקם בתפר שבין שתי ערים סמוכות. ההורים הגישו לרשות המקומית שבתחום שיפוטה ממוקם הבית בקשה לחניית נכה עבור הבת וזו אישרה את הבקשה.

ואולם, לטענת ההורים, המקום המתאים ביותר לחניית הנכה אינו נמצא בשטח השיפוט של הרשות המקומית שאישרה את הבקשה, אלא בשטח השיפוט של הרשות המקומית הסמוכה. למגינת ליבם, כאשר פנו לרשות המקומית האחרת בבקשה לסמן חניית נכה באותו מקום עבור בתם, הם נענו בשלילה.

תוצאות הגישור

בתום הפגישה ובחינת כלל החלופות הגיעו הצדדים להסכמה ולפיה רשות ב', שבשטח שיפוטה מצויים המדרכה והכביש הסמוכים לבית המשפחה, תסמן חניית נכים שמורה לרכבה של הבת מול הכניסה לבית המשפחה וגם תדאג להנמכת המדרכה.

פטור מתשלום עבור הוצאות פטירה למפונים שנפטרו בבתי חולים המרוחקים מביתם

התלונה

בתחילת מלחמת חרבות ברזל הנחה משרד הבריאות על צמצום מספר המטופלים בחלק מבתי החולים ועל פינויים לבתי חולים אחרים עקב חשש מירי טילים. הנחיות אלו ניתנו גם בעת מבצע עם כלביא.

בעת שגרה, המוסד לביטוח לאומי נושא בנטל התשלום עבור העברת נפטר מבית חולים שנמצא באזור מגוריו לבית העלמין.

בינואר 2025, במהלך מלחמת חרבות ברזל, התקבלה תלונה בנציבות תלונות הציבור בדבר סירוב של המוסד לביטוח לאומי לממן את ההוצאות הנלוות להעברתה של אישה שנפטרה בבית חולים המרוחק מביתה.

בתלונה שהתקבלה פירט המתלונן כי אימו הועברה מבית החולים זיו בצפת לבית החולים וולפסון בחולון בעקבות הנחיות על צמצום מצבת החולים בבית החולים זיו בצפת עקב חשש מירי טילים. המתלונן ציין כי לא ניתנה למשפחה אפשרות לבחור את בית החולים שאליו תועבר האם, והחלטה התקבלה על ידי גורמי המקצוע. כמה שעות לאחר הגעתה של אמו לבית החולים וולפסון היא נפטרה.

בשל המרחק של בית החולים וולפסון בחולון לצפת, נדרש המתלונן לשלם את עלויות העברת גופתה של אמו לבית העלמין בצפת בסך של 2,500 ש"ח. לדברי המתלונן, המוסד לביטוח לאומי סירב לשאת בהוצאות העברת הגופה.

תוצאות הבירור

בעקבות כך המוסד לביטוח לאומי הודיע לנציבות תלונות הציבור כי יישא בנטל הוצאות העברת המנוחה לקבורה במקרה זה ובמקרים דומים אחרים שבהם קיימת זכאות למימון הוצאות אלה. משרד האוצר הודיע כי אישר את הקצאת התקציב הנדרש לכך.

הבירור שנעשה על ידי נציבות תלונות הציבור

לצורך בירור התלונה, פנתה נציבות תלונות הציבור למוסד לביטוח לאומי, והוא השיב כי בהתאם לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, ותקנותיו, דמי הקבורה שמשלם הביטוח הלאומי הם בין השאר עבור הוצאות העברת הנפטר ממקום הפטירה הנמצא בתחום שיפוטה של הרשות המקומית שבה פועלת חברת הקבורה וכן מבית החולים למקום הקבורה, גם אם בית החולים נמצא מחוץ לתחום שיפוטה של הרשות המקומית שבה פועלת חברת הקבורה, ובלבד שבית חולים זה הוא הקרוב ביותר לרשות המקומית שבה התגורר הנפטר ונותן שירותי רפואה רגילים לתושבי אותה רשות. ולפיכך, לפי עמדת המוסד לביטוח לאומי, מאחר שהמנוחה נפטרה מחוץ לתחום שיפוטה של הרשות המקומית שבה פועלת חברת הקבורה הרלוונטית, ובית החולים שבו נפטרה אינו הקרוב ביותר לתחום שיפוטה של הרשות המקומית שבה היא התגוררה, המתלונן אינו זכאי למימון בהתאם לחוק. המוסד לביטוח הלאומי ציין כי עקב מלחמת חרבות ברזל הוא פעל לתקן את התקנות באופן שיאפשר את מימון העברת נפטר בנסיבות כאלה, אך הליך החקיקה לא קודם. בהמשך לכך מסרה נציבות תלונות הציבור למוסד לביטוח לאומי כי יש בסירובו לשלם את הוצאות העברת המנוחה בנסיבות אלה, שבהן היא הועברה עקב המלחמה לבית חולים מרוחק מביתה, משום נוקשות יתרה ואי-צדק בולט.

הנציבות הבהירה למוסד לביטוח לאומי כי אין מקום להמתין עד להסדרת העניין בחקיקה, ועל המוסד לביטוח הלאומי לשאת במימון הוצאת העברת המנוחה לקבורה בצפת. הנציבות הוסיפה כי על המוסד לביטוח הלאומי לשקוד על מציאת פתרון רחבי לנושא זה, מלבד הסוגיה הפרטנית שבתלונה, נוכח מצב החירום המתמשך בעקבות מבצע עם כלביא ופינויים של חולים מבתי חולים באזורי סיכון לבתי חולים אחרים.

טיפול בפיצוי מזערי שהתקבל בגין נזקי פגיעת טיל במבצע עם כלביא

התלונה

בנציבות תלונות הציבור התקבלה תלונה מבני זוג עולים חדשים מאוקראינה המתגוררים בראשון לציון ואינם דוברי עברית.

בני הזוג פנו לנציבות תלונות הציבור בתלונה על רשות המיסים בעקבות פגיעת טיל בביתם במהלך מבצע עם כלביא.

בתלונה צוין כי שמאי מטעם רשות המיסים שאינו דובר רוסית ביקר בנכס שנפגע והכין דוח שמאות על הנזקים.

משלא התקבל פיצוי על הנזק במשך ארבעה חודשים פנו המתלוננים לרשות המיסים, ונציגי של הרשות מסר להם כי הופקד לחשבונם בבנק פיצוי בסך 118 ש"ח בלבד. כשביקשו המתלוננים להבין מדוע הסכום כה נמוך, נאמר להם כי עליהם לברר זאת עם השמאי. המתלוננים טענו כי לא הצליחו ליצור קשר עם השמאי וביקשו את עזרת הנציבות בקבלת הפיצוי המגיע להם.

תוצאות הבירור

לאחר בחינת הראיות הודיעה רשות המיסים כי הגיעה לפשרה עם המתלוננים ותשלם להם סכום נוסף של 3,000 ש"ח.

להלן קטע מתוך המכתב ששלחו בני הזוג לנציבות בסיום בירור התלונה:

" אנחנו, עולים חדשים ולא הכרנו את כל הניואנסים של החיים בישראל בזמן לחימה... איננו דוברי עברית (אני רק סיימתי אולפן), ולכן קבלת פיצוי של 118 ש"ח הייתה חוויה משפילה וכואבת רגשית.

אנו מודים למברר על כך שנכנס לעומק הדברים... ובעקבות זאת קיבלנו מיד ממס רכוש פיצוי של 3,000 ש"ח.

אנו מודים על הגישה האנושית ולא רק המקצועית. לא תמיד מדובר במיליונים אף אחד לא צריך להרגיש שננטש במצב קשה וללא תמיכה מהמדינה. לפעמים זה חשוב יותר מכסף "

צו עיכוב יציאה מהארץ במשך 20 שנה ללא סיבה

התלונה

בנציבות תלונות הציבור התקבלה תלונה מאדם שטען כי תלוי ועומד נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ, אשר הוטל עליו לפני יותר מ-20 שנה.

לפי רישומי רשות האוכלוסין וההגירה, מדובר בצו בגין עריקות מצה"ל שהוטל על ידי לשכת הגיוס ירושלים.

המתלונן, אשר שירת בסדיר ובמילואים, פנה לצה"ל כדי לבדוק מה היא הסיבה להטלת הצו, וכיצד ניתן לבטלו כעבור שנים רבות כל כך. ואולם, צה"ל מסר לו שאין אסמכתאות כלשהן להטלת הצו, ולכן הוא אינו יכול לבטלו. במצב דברים זה בכל פעם שהמתלונן מעוניין לצאת מן הארץ, הוא מנוע מלהשתמש במעברי הגבול האוטומטיים והוא מעוכב עד אשר בקרי הגבול מקבלים אישור מצה"ל להתיר זמנית את יציאתו. המתלונן, אשר יוצא תכופות לחו"ל, ביקש את עזרת הנציבות בביטול הצו.

תוצאות הבירור

בהמשך לפניית נציבות תלונות הציבור, הודיע צה"ל לנציבות כי איתר ברישומיו את הצו שהוטל לפני 20 שנה וביטל אותו. הנציבות ביצעה מעקב עד לעדכון רשומות רשות האוכלוסין בדבר ביטול הצו.

קידום ביקורות בנושאי מלחמת חרבות ברזל ובנושאים משיקים בחירום

כהמשך לשנה שחלפה שבמהלכה פורסמו 21 דוחות ביקורת בנושאי מלחמת "חרבות ברזל", גם בשנת 2026 תעסוק ביקורת המדינה בקידום ובהשלמה של ביקורות בנושאי מלחמת חרבות ברזל.

כך למשל, בתחום הביטחוני מתוכנן להתפרסם דוח שבחן את יכולות ייצור אמצעי לחימה "כחול לבן", הן בדרג המדיני והן בדרג הביטחוני;

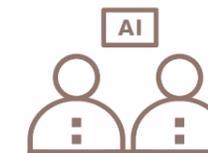
בתחום האזרחי מתוכנן להתפרסם דוח מערכתי שבחן את קליטת האוכלוסייה שפונתה מקווי העימות עם פתיחת מלחמת "חרבות ברזל" ואת הטיפול בה בקרב משרדי הממשלה והרשויות המקומיות. בנוסף במהלך שנת 2026 נערכות ביקורות במיקוד על אוכלוסיות שנפגעו במהלך המלחמה ובהן ביקורת בנושא שיקום פצועי צה"ל וביקורת בנושא הטיפול בחטופים ששבו ובבני משפחותיהם;

בתחום החירום צפויים להתפרסם דוחות שבחנו את היערכות ופעילות משק האנרגיה, משק החשמל ותחום התעופה חירום;

ובתחום הכלכלי צפוי להתפרסם דוח שבחן את ההעסקה של עובדים לא-ישראלים לפני פרוץ המלחמה ובמהלכה, לרבות השלכות הכלכליות של הנושא.

לצד זאת, תמשיך להתבצע פעילות הביקורת השוטפת בנושאי ליבה לאומיים ומערכתיים דוגמת ההתמודדות עם יוקר המחיה, תחומי הביטחון, הבריאות, החינוך, הרווחה, הסייבר ומערכות המידע, הגנת הסביבה ופעילות השלטון המקומי.

מגמות וכיווני עשייה מרכזיים לשנת 2025

הטמעה של כלים חדשניים וכלי בינה מלאכותית (AI) ושימוש בהם בפעילות נציבות תלונות הציבור

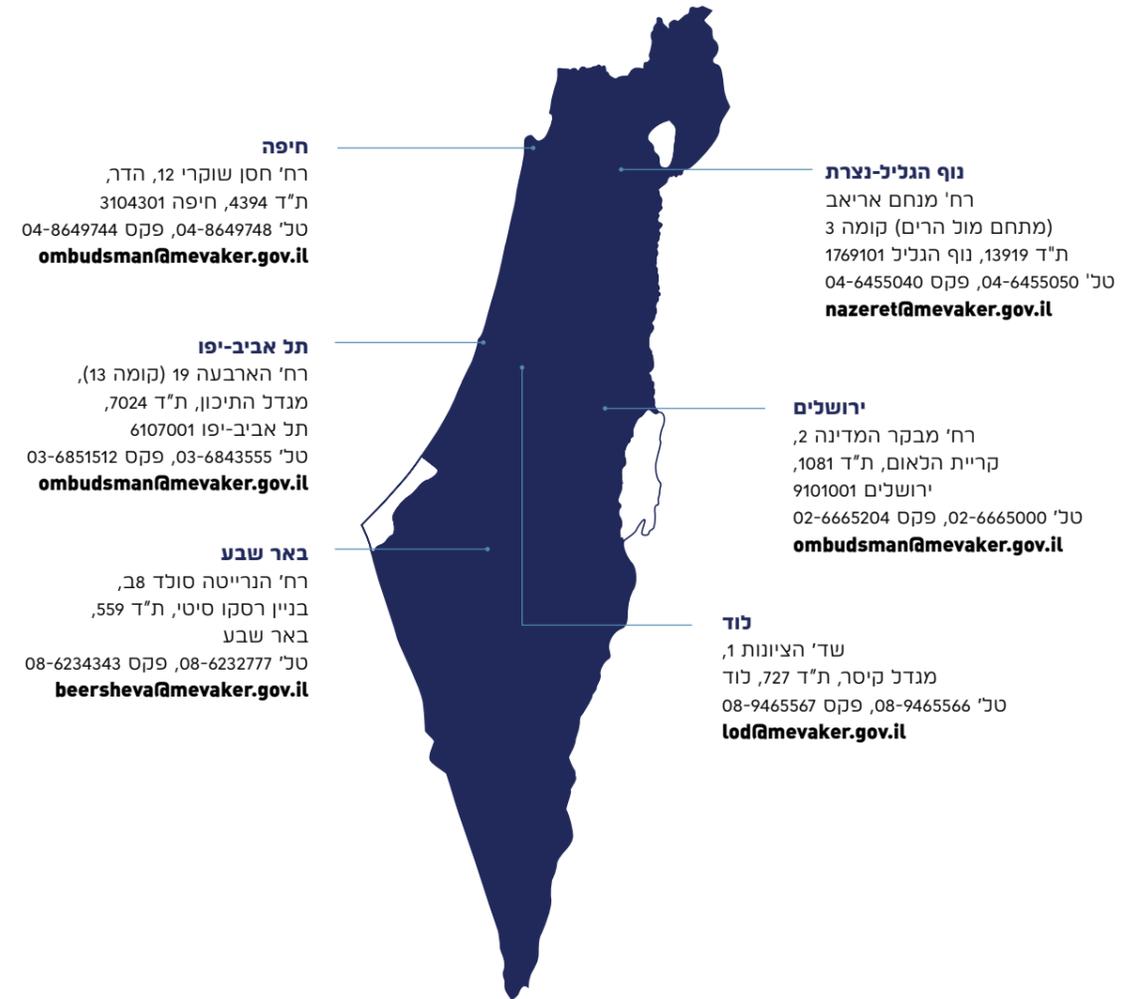
בשנת 2026 תמשיך נציבות תלונות הציבור לפעול למען הציבור, בשים דגש על הגעה יזומה לסיוע לאוכלוסיות שנפגעו מהמלחמה ומהשלכותיה. בהתבסס על מגמת העלייה המשמעותית במספר התלונות שהתקבלו בשנת 2025, עלייה של כ-29% יחסית לשנת 2024, משרד מבקר המדינה פועל להתייעלות מתמדת בתהליכי בירור התלונות. לפיכך הושם דגש מרכזי על פיתוח והטמעה של כלים טכנולוגיים חדשניים, לרבות שימוש בכלי בינה מלאכותית שנועדו ליעיל את הליכי העבודה הפנימיים ולהנגיש את שירותי הנציבות לכלל האזרחים. במסגרת זו יפותח ממשק חדש להגשת תלונות באתר המשרד ויוקם אזור אישי למתלונן שבו יוכל לעקוב אחר סטטוס הטיפול בתלונתו.

ביקורת בנושא מימון מפלגות

בשנת 2025 המשיך משרד מבקר המדינה בביקורת על הבחירות בשלטון המקומי ובבקרה על חשבונות סיעות ומועמדים ביישובים שבהם הבחירות לא התקיימו במועדן. נוסף על כך, בוצעה ביקורת על המתמודדים בבחירות ביישובי הצפון והדרום שנדחו והתקיימו בנובמבר 2025 ובפברואר 2025 בשל המציאות הביטחונית. בשנת 2026 צפויות להתקיים הבחירות לכנסת ה-26. לקראת הבחירות לכנסת צפויות חלק מהמפלגות לערוך בחירות מקדימות. הביקורת על חשבונות המתמודדים בבחירות המקדימות, בצד הביקורת על הדוחות הכספיים השוטפים של סיעות הכנסת תיערך בשנת 2026.

כתובות משרדי הנציבות

שעות קבלת קהל במשרדים
בימים א'-ה' בין השעות 9:00 - 13:00
ביום ד' גם בין השעות 15:00 - 17:00

דואר אלקטרוני
ombudsman@mevaker.gov.il

אתר המרשתת של הנציבות
mevaker.gov.il/he/ombudsman

רחוב מבקר המדינה 2, קריית הלאום, ת"ד 1081 ירושלים 9101001
טל. 02-6665000 | פקס. 02-6665204 | mevaker.gov.il

